

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Divi Bambergenses S. Henricvs Imperator S. Kvnegvndis
Imperatrix S. Otho Episcopvs**

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

[Liber Primus.]

urn:nbn:de:hbz:466:1-41527

**SEQVUNTUR TITV-
 LI CAPITVLORVM LIBRI PRI-
 MI DE VITA ET OPERIBVS SANCTISS:
 OTTONIS BABEBERGENSIS EPISCOPI.**

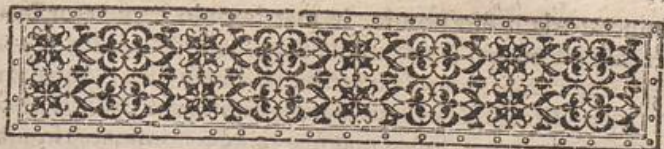
- CAP. I. De ortu, studiis, ac profectu pueri Ottonis.*
- II. *De initiis operum & constructione Hospitalis in ciuitate VVurtzeburgensi.*
- III. *Qualiter post obitum Iuditha sororis Imperatoris ad ipsius Curiam venerit.*
- IV. *De constructione Spirensis Ecclesia; & qualiter Imperator eidem operi S. Ottonem praefecerit.*
- V. *De Codice Psalterij vetusto per S. Ottonem renouato.*
- VI. *Quod illis diebus inuesturas Ecclesiarum Imperatores dare solebāt; & de insigniis ad Imperatorem illatis in obitu Ruperti Episcopi Babeburgensis.*
- VII. *De postulatione Cleri & populi ad S. Michaëlem pro idoneo rectore agentibus nunciis apud Imperatorem: & qua Imperatoris commendatione Otto eius Episcopus designatus sit.*
- VIII. *Qua honestate Imperator Ottonem Episcopum ad sedem suam direxerit, & quomodo susceptus sit?*
- IX. *De literis ad Apostolicum Paschalem pro sua causa directis.*
- X. *Qui inuestitus & consecratus sit per manus Domini Apostolici.*
- XI. *De literis ipsius Apostolici Ecclesia sua ipsum commendantis.*

XII. *De*

- XII. De literis ipsius Apostolici ad Ruthardum Archiepiscopum Moguntinum pro S. Ottonem directis.
- XIII. De literis ipsius Apostolici ad Clerum & populum Bambergensem Episcopum suum commendantis.
- XIV. De literis consolatoriis ipsius sancti Ottonis Clero & populo Babebergensi missis.
- XV. De generali colloquio Principum Ratispona habito & de reditu p[er] Ottonem ad sedem suam.
- XVI. De primitiis operum eius in Episcopio Herbipolensi & Babebergensi.
- XVII. De operibus eius in Episcopio Ratisponensi.
- XVIII. De operibus eius in Halberstatensi Episcopio.
- XIX. De operibus eius in Episcopatu Eistetensi.
- XX. De operibus eius in Pataviensi Episcopio.
- XXI. De operibus eius in Patriarchatu Aquileiensi.
- XXII. De quinq[ue] cellulis quas fecit in diuersis parochiis.
- XXIII. Quid intentionis habuerit vel quid rationis de his operibus interrogatus reddere solitus fuerit?
- XXIV. De confirmatione monasteriorum suorum per scripta Romani Pontificis Callisti.
- XXV. De confirmatione ordinis in monasteriis.
- XXVI. De readificatione Cathedralis Ecclesie post incendiū.
- XXVII. De structuris in monte S. Michaelis, & Capellis per eundem factis.
- XXVIII. De hospitali domo & capella S. Aegidij in pede montis fundatis.
- XXIX. De Wolframmo Abbate per S. Ottonem instituto.
- XXX. De literis cohortatoriis Abbatibus Monasteriorum per eundem fundatis missis.
- XXXI. De causa antiqui monasterij dissoluendi, & noui maiori ambitu reparandi, & de dedicatione monasterij.

- XXXII. Quam honorificè S. Otto mundo ac regibus mundi reddiderit ea, qua illorum sunt.
- XXXIII. Quod stipendia Episcopalis mensa nusquam in aliquo minueris.
- XXXIV. De privilegio Callisti Papa sancientis, nulli mortaliu licere religiosa opera eius vel instituta casare.
- XXXV. Quomodo auxerit rem familiarè Episcopj in temporalibus?
- XXXVI. Quanta diligentia & parsimonia res Ecclesia seruaues.
- XXXVII. De ipsius parsimonia & frugalitate.
- XXXIX. De consuetudine corporalis disciplina.
- XXXIX. De flagello infirmitatis eius, & quid inde boni prouenerit?
- XL. De fame & sterilitate annorum, & in his de ipsius operibus.
- XLI. De muliere mortua, quam ad cœmeterium ipse humeris suis portauit.
- XLII. De propensioribus postea eius elemosynis.
- XLIII. De cooperimento valde pretioso, quod super leprosum poni iussit.
- XLIV. De fabro & terribilibus eius sagittis.
- XLV. De furto equorum & negotio institoris.
- XLVI. De rege Vngarico, & auro, quod ei misit.
- XLVII. De filia regis Vngarici.
- XLVIII. De singulari clementia S. Ottonis ad Monachos S. Michaelis.

LIBER PRIMVS,

DE VITA ET
OPERIBVS BEATIS-
SIMI OTTONIS BABENBERGEN-
SIS EPISCOPI, ET CONFESSORIS CHRI-
STI, AC POMERANICÆ GENTIS
Apostoli.

*De ortu, studiis ac profectu Otto-
nis pueri.*

CAPVT PRIMVM.

SITVR exprovincia Alemanorum beatissimus Ebbo.
Otto generosa stirpe & parentibus secundum
carnem liberis, ex Sueuia duxit originem: (Nam
summis Principibus sanguine pares erant, sed o-
pibus impares;) patre Ottone, & matre Adelheida nuncupa-
ta: qui ambo simplicitati ac mansuetudini operam dantes, Ortus & fa-
milia S. Otto-
nis.
nulli violentiam aut oppressionem inferebant: quin imò piis
operibus & eleemosynis vacantes Dei nutu ad consolationē Vide Vita ma-
ditam à Doct.
Canisio, lib. II.
cap. II.
Ecclesiæ elegantem hunc filium gignere meruerunt. Qui de-
cursa teneriori infantia literis imbutus, vt primùm annos in-
telligibiles attigit, mirum in modum spiritu sapientiæ & in-
tellectus abundare cœpit: sed & morum grauitate, & modesti
habitus nitore cunctis acceptus & honorabilis erat.

Accidit fortè illis diebus, vt germana soror Henrici IV.

V 2 Impe-

Venit in Poloniam.

Imperatoris Iudita nomine in matrimonio iungeretur Boleslao Polonorum Duci, cui ille tanquam fidelissimus adherens Capellanus, Poloniam venit: ibique in breui loquelam gentis addiscens, & praefatae matronae obsequio deditus prudenter se agebat; donec magnus valde & nominatus in illa regione factus est. Sed & nobiles quique & potentes illius terrae, certatim ei filios suos ad erudiendum offerebant. Sicque, Deo cuncta eius opera dirigente, non mediocriter diues esse cepit in possessione auri & argenti. Non enim in ludicris & vanis mundi illecebris opes sapientia & fidelitate sua congregatas expendebat: sed, ut vir prudens & sensatus rem suam seruare nouerat. Domina etiam Iudita, cui familiare contubernium praestabat, frequenter per eum munera varia & magnifica germano suo Imperatori dirigebat; utpote quae nullum fide & moribus inter obsequentes sibi praestantiorum habebat. Cuius legationis officium tanta auctoritate & circumspetione persoluebat, ut per hoc ipsi etiam rerum Domino mirabilis videretur.

De initiis operum, & hospitali pauperum per beatum Ottonem in ciuitate VVurtzburghensi constructo.

CAPVT SECVNDVM.

Ellen

AEpius autem transitum faciens per VVurtzburghense cenobium, a religioso eiusdem loci Abbate Henrico nomine, ut vir grauioris personae reuerenter suscipiebatur, debitoque humanitatis officio benignè tractabatur. Cuius benevolentiae vir sagacis animi non immemor, audiensque illic magnam vitualium rerum esse penuriam; ut totis misericordiae & charitatis visceribus affluebat, inopiae eorum condoluit. Et quia *charitas operatur magna, si est; si vero operari renuit, charitas non est: ex opibus a Deo sibi concessis, Hospitale ad receptionem peregrino-*

S. Greg.
Herbipoli Hospitali domum
aestruit.

reginorum illic construxit; hocque primum suæ deuotionis manus de thesauro bonæ voluntatis Christo obtulit. Sic bona arbor fructum plurimum germinatura in florem erupit, & quasi primitias agri sui ad altare veri sacerdotis detulit, vt cētuplum in hoc seculo, & futuro vitam æternam reciperet. *Bo. Matth. 19.* num planè initium, quod finis est optimus subsequutus.

*Qualiter S. Otto post obitum Iudithæ sororis
Henrici IV. Ratisbonam demum ad
Curiam Imperatoris uenerit.*

CAPVT TERTIVM.

D Ost obitum ergo venerabilis Domine Iudithæ, ad *Ebbe.*
Teutonicas reuersus regiones, Ratisbonam adiit; *Redit in Ger-*
ubi Canonicis in seruitio Christi adhærens reue- *maniam.*
rendi habitus modestia ac probabilis vitæ disci-
plina cunctis amori & exemplo fuit. Illo tempore Abbatisa
de * inferiori monasterio magnæ opinionis, utpote neptis * *Niderndor-*
Henrici Imperatoris, & Virtutum operatrix habebatur; quæ *ster.*
cernens personæ & morum eius elegantiam, audiensque ma-
gni consilij virum, sine mora eum aduocans, vt alterum Io-
seph rerum suarum totiusque domus dispensatorem consti-
tuit: at ille solita grauitate & industria fidei grauitate guber-
nabat omnia.

Interea Henricus Imperator quoddam de Principalibus *Vide Sitam en-*
festis Ratisbonæ celebraturus, ad neptem suam Abbatisam *dit. à Canis-*
diuertit: in cuius obsequio videns tantæ auctoritatis & reue- *lib. 1. cap. 2.*
rentiæ virum, mirari ac delectari cœpit sagacitate animi eius;
conuersusque ad cognatam, ait; Opportunum est, soror, cun-
ctis in hoc festo amicis suis solatiantibus, & te mihi aliquod
charitatis obsequium ob consanguinitatis vinculum impen- *Imp. Henricus*
dere. Qua humiliter respondente; iube quod vis, Domine, mi *perit ab Abba-*
Rex, non enim fas est, vt auertam faciem tuam. Imperator *tissa S. Othe-*
subiunxit. Nihil aliud peto, nisi Capellanum tuum, Domi- *nem.*

num

num Othonem, spiritu sapientiae plenum. Talem enim virum Respublica nostra habet necessarium. Quo audito, Abbatissae, licet fidelissimi sui auricularij ægrè ferret abscissum, Imperatoriae tamen maiestati contraire nõ potuit. Et aduocans eum, debitasq; ministerij sui gratias exsoluens, non sine lacrymipium amorem testantibus, Principi assignauit.

S. Otho adsciscitur in Aulam Imp.

** Aulam.*

Assumptus itaque, Dei nutu, in ** curtem* regiam vir totius industriæ & religionis, ita sibi prudentissimum Imperatorem nobilitate morum & fidei pietate deuinxit, vt eum quasi vnicum amplectens filium ** Secretarium* intimum & custodem capitis sui poneret cunctis diebus. Nam & Cancellarium eum fecit, & quæcunque preciosa, vel cariora in Palatio habuit, eius fidei commisit. Hoc modo seruus Dei Vdalricus pium Othonem in *Curtem* regiam accepisse ferebatur. Alij verò dicunt, eum liberalibus imbutum disciplinis primò ad Abbatem VVurtzburgensis Cœnobij Henricum venisse, & post modicum, eundem Henricum, Dei nutu, in Polonia Archiepiscopatus apicem conscendisse, cui ipsum fidelissimo adhæsisse famularu testantur, & mirabili strenuitate ac sapientia in breui per totam regionem diuulgatum tam ab Archiepiscopo, quàm à venerabili Iudita imperiali aula assignatum.

** Secretarium.*

Fit Cancellarius.

De constructione Spirensis Ecclesie; & qualiter Imperator eidem operi S. Othonem praefecerit.

CAPVT QVARTVM.

*Ebbo.
Henr. Imp. adificat Spirensam
Ecclesiam.*

O tempore gloriosissimus Imperator Henricus magnum illud, & admirabile Spirensis Ecclesie ædificium ob venerationem perpetuæ Virginis **MARIAE**, cuius specialis alumnus fuit, regali magnificentia exstruebat. Sed Magistri operis fraudulenter, & sine timore Dei agentes, magnam pecuniæ quantitatem suis vrbibus

uibus infumebant; ita ut frequenter ad opus tam mirificum pecunia ipsa deficeret. Vnde his angustiis, non mediocri dolore permotus, ex consultis accito familiari auriculario suo *S. Orho adificio proficitur.* Orhone, ei totius Operis magisterium commisit, utpote cuius sapientia cunctis probata, etiam ad maiora quæque & ardua dispensanda esset idonea.

Qui sagaciter & prouidè commisso operi intendens: (sciebat enim iuxta Apostolicum mandatum Dominis carnalibus sic quasi Deo seruiendum) frequenter ad Curtem regiam regressus, pecuniam, quæ supererat statuto operi fideliter resignabat. Insuper ad indicium ingeniosæ diligentia suæ æquam fenestrarum Ecclesiæ mēsuram prudenter à se dispositam Imperatori considerandam offerebat. Pro qua syncerissimæ fidei constantia non solum Regi, sed & cunctis Optimatibus ita se acceptum reddidit, ut Deo gratias agerēt, quod ad eius notitiam peruenissent. Siquidem interiorem animi eius solertiam, exterioris quoque hominis habitus præferebat, ita ut prudentes quique ex ipso eius schemate, quid in eo futurum esset, sagaciter intelligerent. Nam, ut de multis vnum exempli causa annectam.

Fidelitas S. Orthonis in hoc munere obsequando.

Quidam paterfamilias de Spirensi ciuitate, Anselmus nomine, non tam diuitiis quàm religione & prudentia insignis, eundem Christi seruum adhuc in tenuitate positum, antequam in Curtem regiam accessisset, hospitio recepit. Moxque reuerendi habitus eius venustate delectatus, & in faciem curiosius intendens, gratiam ipsi calitùs superuenturam sagaci animo præuidit: idque suis omnibus certissima attestatiōe prænunciāns, ut in cunctis ei, tanquam sibi metipso obsequerentur, mandauit.

Quidam Spirensis prædicit S. Orthoni Episcopatum.

Deinde, secretius eum conueniens, & vnicum filium suum Richardum nomine, per manum ei tradens, ait: Video, Domine, quia, largiente Deo, magnus in futuro apud Deum & homines eritis. Re vera enim faciet vobis Deus *nomen grande iuxta nomen magnorum qui sunt in terra.* Vnde peto, ut cum verba mea impleta fuerint, memor obsequij mei, fidem & misericordiam cum filio meo Richardo faciatis, & paternæ consolationis

2. Reg. 7.

X lationis

Psalm. 102.

Ecclesiast. 29.

lationis manum ab eo non subtrahatis. Cui ille subridens; Et quis ego, inquit, vel quid ego? aut quid magni in me esse poterit? Si tamen excelsus Dominus, qui humilia respicit, & alta à longè cognoscit, exiguitatem meam promouere dignatus fuerit, absit à me peccatum hoc in Domino, vt benignitas & humanitas mihi à vobis impensa obliuioni tradatur. Scriptum quippe est; Eleemofyna viri quasi sacculus cum ipso & gratiam hominis quasi pupillam conseruabit. Decet igitur, vt & ego gratiam & misericordiam, quam hic inueni, domui huic conseruem; quod & postea deuotus impleuit, quia, factus Episcopus eundem Richardum familiarem sibi vernulam assumpsit, & specialis amoris priuilegio fouere non desit.

* Sic legend. &
verinendum.
Vide Notae.

De Codice * Spalterij vetusto per S. Ottonem renouato.

CAPVT QVINTVM.

Ebbe.

Ed vt ad id redeam, vnde digressus sum, Imperator Henricus, fide & prudentia pij Ottonis cognita, secretius eum compellans, an *Spalterium* corde tenus *Spallere* posset, inquisiuit. Quo respondente; etiam: gauisus Imperator, eum sibi assidere præcepit, & remotis aliis, *Spalmodie* cum eo vacabat, quoties à negotiis expeditus esse poterat: erat enim Imperator literis vsq; adeò imbutus, vt chartas, à quibuslibet sibi directas, per semetipsum legere & intelligere præualeret. Codex autem in quo *Spalmos* decatabat manuali frequentia rugosus, & admodum obfuscatus erat. Quod pius Otto cernens, absente Imperatore, vetusto codicem inuolucro despoliauit, & nouam mercatus pellem, eum que decenter cooperiens, loco suo reposuit. Veniens ergò postmodum Imperator, & quod factum erat nesciens, *Spalterium* à Cubiculariis requirebat. Turbantibus autem se ad quærendum Cubiculariis, dum præ oculis omnium iacens veteribus tessellis Codex exutus; & nouis decoratus indu-

induuis nescitur, fit huc illucque discursus, nec quidquam reperitur.

Tandem Imperator diuino commonitus instinctu; Vocate, inquit, Ottonem meum, & ab eo sciscitami. Quo coram posito, Imperator ab eo *Spalterium* exquirebat. At ille concitus librum coram Imperatore iacentem eleuans; ecce, ait, præ oculis omnium hic fuit, vbi & semper reponebatur. Obstupescit Imperator; & quis ait, tam nitido hunc innovauit operimento? At ille ait; Ego Domine. Quo audito Imperator, collum eius blandis stringens amplexibus, & in oscula prouens; Viuit Dominus, inquit; sicut tu inter cætera diligentia monumenta, *Spalterium* meum vetusto exutum tegmine, nouo illustrasti operimento; sic & ego te paupertatis tunica spoliatum, noui honoris culmine sublimabo. Et exinde querebat opportunitatem, quomodo eum promouere, & Pontificali infula redimire posset. Nec multo post, annulus cum virga pastorali * Præmensis Episcopi ad curtem regiam * *Bremensis*, perlata est.

*Quod illis diebus inuestituras Ecclesiarum
Imperatores dare solebant, & de insigni-
bus ad Imperatorem illatis in obitu
Ruperti Episcopi Babe-
bergenfis.*

CAPVT SEXTVM.

Hoc siquidem tempore Ecclesia liberam electionem non habebat, sicut postea sub Henrico V. mediante piæ memoriæ Callisto Papa actum est; sed, cum quilibet Antistes viam vniuersæ carnis ingressus fuisset, mox capitanei ciuitatis illius, annulum & virgam pastorem ad Palatium trans mittebant; sicque regia auctoritas, communicato cum Aulicis consilio, orbatæ plebi

*Ebbæ.
De abusu isto
multa Baro-
nius Tom. II. &
Tom. 12. & ego
in Apologia
Baroniæ.*

* *Bremensi.*

idoneum constituebat Præsulem. Itaque, cum, ut diximus, virga Pastoralis & annulus Episcopi * Præmensis Imperatori offerretur: mox ille accersito vnicè dilecto sibi Ottone, munera hæc ei conseruanda tradidit.

Rupertus Episcopus Bamberg. moritur.
* *Aulam.*

* *Cancellariū.*

Post paucos verò dies, rursus annulus & virga Pastoralis Ruperti Babebergensis Episcopi Domino Imperatori transmissa est. Quo audito, multi nobiles & tam scientia quàm diuitiis insignes ad * Curtem regiam confluēbant, qui Episcopatum Babebergensem non mediocri precio sibi compararentabant. Imperator verò gaudens, quod occasionem honorandi intimum * *secretalem* suum Ottone, ut voluerat, inuenisset, cunctos, qui pro eodem Episcopatu adipiscendo satagebant, arguta responsionum ambiguitate suspensos reddidit. Accidit itaque ut procedens crepusculo diei eiusdem ex aula regia, & parumper in limine subsistens, audiret puerulos quosdam naturali callentes ingenio, talia inuicem musitare: Non benè agit Imperator, qui nobilem illum Babebergensem Episcopatum precio venundare disponit: cur non potius fidei suo Domino Ottoni hunc assignat; in quo est aspectus angelicus, reuerendus habitus, mores religiosi, facundia singularis, prudentia & magnanimitas admirabilis. Hunc omni pietate & industria conspicuum decet esse Pastorem populorum.

* *Notes Othonis.** *Psalm. 8.*

Audiens hæc Imperator, hilis effectus est, recordatusq; Propheticum octauæ Psalmsi versum; *Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem;* Deo gratias agebat, quod voluntatem suam, hoc testimonio confirmari cernebat. Nec mirum; quod infantilis ætas tali eum præconio efferebat. Illo enim tempore, sicut & postea, tantæ benignitatis, tantæque affectionis ergà omnes erat, ut nemo cohabitantium ei inueniretur, qui nõ hunc ex corde diligeret, & verum Dei seruum acclamaret; sed & modestia habitus, & perspicua religionis auctoritas sic in eo eminebat, ut nullus, eo præse, quippiam indecens, aut risui aptum Verbo seu facto prætere auderet; sed, cum regiam Curtem intrabat, mox omnes prioris lasciuie intentionem magnæ grauitatis manu tergebant. Imperator verò legatos

gatos honorabiles Clero & populo Babebergensi dirigit. Pastorem se eis idoneum & electum ex millibus præuidisse nuntiat; atque vt Capitanei ciuitatis Moguntiam ad natale Dominicum sibi occurrant, paterna dulcedine mandat. Exhilarantur hoc nuncio Babebergenses, & confestim Egilbertus Præpositus, Adelbertus quoque Decanus, cum Eberhardo, piæ memoriæ, tunc sancti Iacobi, postmodum verò Maioris Ecclesiæ Præposito, assumptis natu maioribus, & quibusque illustrioribus personis, Imperatori Moguntiam, tempore condicito, occurrerunt.

Legati Babebergensium ad Imp. pro nouo Episcopo.

De postulatione Cleri & populi ad S. Michaelem pro idoneo rectore, agentibus nunciis, apud Imperatorem; & qua Imperatoris commendatione Otto eis Episcopus designatus sit.

CAPVT SEPTIMVM.

Nterim verò Clerus & populus Babebergensis diu iam Episcopali benedictione priuatus, nullo modo à precibus cessabat, sed vnanimi deuotione congregatus in Dominica proxima natali Dominico solenni processione cum reliquijs sanctorum Montem B. Michaëlis Archangeli ascendunt, ibique Missarum celebritatem summa compunctionis dulcedine agentes, diuinam exorabant clementiam, vt per summum sedis suæ ministrum, qui semper in adiutoriū populo Dei occurrit, eis propitiatus acceptabile sibi largiri dignaretur Antistitem. Quorum preces & vota, quomodo secretissimas Dei penetrauerint aures, hodieque & vsque in consummationem seculi, patenter datur intelligi, quia talem huic Ecclesiæ prædestinauit Præsulem, qui omnes Prædecessores suos, meritorum Prærogatiua longè antecessit; cuius memoria in omni ore quasi mel in-

Ebbo. Vide Vit. am. 13. Canisio edit. am. lib. 1. cap. 3. Supplicationes Bamberg. pro adeptione montis Præsulis.

Ecclesiast. 49. dulcabi-

dulcabitur, & vt musica in conuiuio vini. Diuinitus enim re vera in hunc locum est directus, quem pane collapsum mirifice Deo cooperante, reparauit, & cultu interiori & exteriori tam nobiliter augmentauit, vt quousque mundus iste voluitur, eius laudabile meritum, semper accipiat incrementum.

Venientibus itaque Capitaneis Ecclesie Babebergenfis, Imperator eos cum honorifico gaudio suscepit, & accitis coram Principibus, ait; quantum profectui & honori Ecclesia Babebergenfis congratuler, hinc aduertite, quod cum tot magna & alti sanguinis personae Episcopatum hunc a me precio comparare tentarent, ego illum potius, qui fide, moribus, sapientia & religione cunctis praestat, vobis eligere malui; & aduocans pium Ottonem, annulum & virgam pastoralementem Praemensis Episcopi ab eo repetiit. Illo, sine mora resignante haec Imperator ait; Ex multo iam tempore, fidelem te mihi, & pra omnibus vtilem approbaui: tempus est, vt & ego fidei tuae digna munificentiae meae largitate respondeam: * accipe nobilem Ecclesie Babebergenfis Praesulatum, quem multi quidem pecuniis & muneribus sibi comparare satagunt, sed ego, spreto omnibus illis, te solum hoc Pontificali culmine statui illustrare.

* *Bremenfis.*
Otto designatur Bamberg. Episcopus.
* factum hoc Anno Christi 1102.

Otto oblatum honorem deprecatur.

Sed frustra.

Gaudium populi in eius electione.

Imperator commendat Bambergensibus Ottonem.

Mox pius Otto cadens in faciem, & cum lacrymis, se tanto apice indignum esse protestans, iussu Caesaris ab Optimatibus erigitur, annulo & virga pastoralis, quamuis plurimum renitens, inuestitur, & quantum se indignum fatebatur, tantum dignior a cunctis asserebatur, mirumque in modum vniuersa, quae aderat, multitudo in electione acclamabat; vna omnium voluntas, eadem vota, eademque sententia, Ottonem Episcopatu esse dignissimum, felicem fore tali Ecclesiam sacerdote. Quid multa? non aliud pium Ottonem facere licuit, nisi quod Imperator & populus, Domino volente, constituit.

Itaque Imperator Clero & populo affectuosa cum sedulitate eum commendans: Ecce, ait, electus & Deo dignus Pontifex; hunc vt viscera mea desideranter suscipite; scientes, eum omni diuina & humana scientia probabiliter instructum. Nam, vt verum fatear, ex quo regni solium, Deo largiente, conscendi, in

di, in comitatu nostro, vel in Capella nostra non memini me virum honestate, prudētia, & omni virtutum genere præstantiorem vidisse.

Encomia Othonis.

Ad hæc Beringerus Comes de Sultzbach, cui cum bonis læua semper voluntas fuit, submurmurans; Domine, ait, nescimus quis, vel vnde sit, quem nobis Pastorem assignasti. Cui Imperator, si vnde sit, ait, quæris? Babeberg mater eius, ego autem pater ipsius sum. Et, viuit Dominus, qui nocuerit eum, tanget pupillam oculi mei: quiue eum deponere tentauerit, me quoque regni folio priuabit. Hunc diuino credens electum iudicio, vobis Pontificem dignum offero. Nam qualis est, quantāue in eo gratia redundet, euidentius adhuc experimentum capietis. His dictis cuncti, elata in altum voce, laudem Deo canebant, Clerus & populus prospera ei diuinitus imprecando affectuosis vocibus concrepabant.

*Obmurmurac
Comes de
Sultzbach.
Imp. defendit
Othonem.*

Qua honestate Imperator Othonem Episcopum ad sedem suam direxerit, & quomodo susceptus sit.

CAPVT OCTAVVM.

Imperator autē secretius eum de necessariis quibusque paterna informans diligentia, aliquandiu in Palatio detinuit, donisque optimis cumulatum, Ecclesie Babebergensi honorificè destinavit. At pius Otto chari Cæsaris vitam charissimo Iesu multum commendans, iter cum suis aggressus est. Cumque egresso itinere ad villam Ampherbach dictam venisset, occurrerunt ei eminentiores quique & honorati Babebergensium, & magno exultationis concentu Patrem desideratissimum exipientes, debita sedulitate obsequij in vicem sese præuenire certabant. Ipse autem paululum ex eadem villa progressus, cum ciuitati Babebergensi appropinquaret, ad demonstranda verè humilitatis & inuictæ magnanimitatis exempla, equo, cui

*Ebbo.
Vide vitam e-
dit. à Canis.
lib. 1. cap. 4.*

Otho Bambergam tendit.

*Occurrunt
Othoni Bambergenses.*

*Bambergam
pedes eius nudip
es intrat.*

cui infederat sese excutens, & calceamentum soluens, nudipes intrat urbem. Erat autem tunc hiems niuosa, & glaciali frigore asperissima, & ille beatus, igne diuini amoris calens, in intimis virili constantia tolerabat horrorem tanti algoris, ita ut per longissimos viae tractus nudipes ambulans cunctis per hoc admirationi esset, atque stupori.

Igitur in Purificatione sanctæ Dei genetricis Mariæ, pio Ottone cathedram suam inuisente, Clerus & populus Bambergensis vnanimi deuotione adunatus ante portam ciuitatis occurrit, & solenni apparatu cantuque dulcissimo, ut competebar, in domum Domini nouum Pastorem deducendum cum lacrymis, spiritali gaudio plenis, Deo gratias agebant. Cumque post debitam deuotæ susceptionis & salutationis iucunditatē domum Episcopalem adisset, pedes eius nimio gelu diriguerant, ita ut sanguis guttatim procurrens, tepida eos aqua confoueri vrgeret: vnde & postmodum sæpius vehementissimo podagræ dolore cruciabatur: sed inerat ei admiranda fortitudo patientiæ & robur mentis, tantæque vis amoris Christi, ut pro hoc à Dei opere nullatenus cessaret.

Proverb. 20.

Differt consecrationem suam.

** De Ruthardo, lege Serarium lib. 5. Rerū Mogunt. ad annu 1088. C. 109.*

Sciens autem veridicum illud prouerbiū; *Hæditas*, ad quam festinatur in principio, in nouissimo benedictione carebit: consecrationis suæ gratiam longo tempore, id est, per triennium distulit, ut postmodum suscepti Præsulatus curam tanto perfectiori interiorum & exteriorū scientiā administraret, quanto ad hanc instructior ex tempore veniret. Augebat quoque dilationis huius causam schismatis, quod tunc in regno erat, dolenda satis confusio: quia * Ruthardus venerabilis Moguntinus Archiepiscopus, quasi rebellis Imperatori, & per hoc cathedra suā depulsus, in Turingia per octo annos iam morabatur. Plurimi quoque Episcoporum in Teutonicis partibus, officij sacerdotalis suspensione mulctati fuerant: vnde, pius Otto ordinationis suæ gratiam à beatissimæ memoriæ Paschali Papa consequi desiderabat, sciens quæntæ affectionis privilegio, Bambergensis Ecclesia à fundatore suo beato Henrico Imperatore, primitus Romanæ sedi, quasi vnica

vnica filia matri, esset obligata. Pro hoc ergò literas huiusce-
modi per fideles & honorabiles nuncios misit Apostolico.

*De literis ad Apostolicum pro sua causa
directis.*

CAPVT NONVM.

Domno Apostolico Paschali prærogatiua
meritorum & sanctitate morum, Ro-
manæ sedis apice condignè sublimato,
Otto Dei gratia Babebergensis electus,
cum omni deuotione orationes prom-
ptissimas & seruitiũ tam voluntarium,
quàm debitum.

*Insignis episto-
la S. Orthonis
ad Paschalem
Pontif. & est
copiosior, quam
illa, quæ existat
in Vita edit.
Canisiana lib.
I. c. 5.*

*V*IA tandem, Domino miserante, & Ecclesie
sue nauem moderante, post nubilas errorum tem-
pestates, serena lux veritatis Occidentali reful-
sit Ecclesia, ante omnia & super omnia desidera-
mus scire sanctitatem tuam, in omnibus nos paruisse, uti de-
cuit, legato tuo, Episcopo videlicet * Constantiensi, & sum-
ma deuotione cuncta, quæ per ipsum edocti sumus, partim exe-
cutos fuisse, partim, si vita detur, exsequi paratos. Quamob-
rem vestigiis pedum tuorum aduoluti, obnixè flagitamus, ut
paternitatis tua seruum patienter audias. Siquidem mundo
iam in maligno posito, * cui vix cuiquam creditur homini
aut loco, non parua nos torquent angustia pro ordinationis no-
stra assécutione. Proinde dubius & anxius & fluctibus cu-
rarum naufrago simillimus, cum Principe Apostolorum, cuius
vicem

* Gebhardo.

* cum.

*S. Orho scrupu-
lis angitur ob-
acceptum an-
nulum & ba-
culum ab Im-
peratore.*

vicem tenes, ad te clamo; Domine, salua me: & ut paucis summam nostra cause concludamus, in hac hora & potestate subiect se totū tenebrarum, te solum respiciunt oculi nostri, tibi debitam ser-
Summo Pontifici. uare obedientiam, parati sumus, tecum aut consistere, aut pro te in carcerem ire decreuimus. Auctoritati ergo tua tota mente desideramus inniti, tu nobis manum porrige, quod nobis uelis facere, iube. Si mandas, ut ad te veniamus, opes nostra, licet rapina & igne sint attrita, tamen desiderio te uidentis, & consecrationis gratiam consequendi, cum debita seruitutis nostra benedictione tua maiestatis presentabimus aspectibus.

Dignentur ergo viscera pietatis tua super hoc negotio aliquo nos rescripto certum reddere, quo & iter tutius ad te ueniendi nobis pramonstretur, & benedictionem, quam deuoti efflagitamus, à te percepturos esse significetur. Quam nimirum propterea à tua sanctitatis manu tantepere expetimus: quia Metropolitanus noster, etsi per te habeat consecrationis gratiam, tamen, quod sine lacrymis fateri nequimus, magnam cooperatorum spiritualis doni patitur iniuriam.

Quomodo inuestitus & consecratus sit per manus Domini Apostolici.

CAPVT X.

Ebbo.

Vide Vitam o-
dit. à Caniso
lib. 1. cap. 7.

Factum hoc
Anno 1103.

S. Otho voca-
tus Romam.

His ergo literis ab Apostolico reuerenter acceptis & relectis, idem summus Pontifex Paschalis gaudio repletus, (erat enim totus charitate diffusus, omnique affabilitate iucundus) pium Othonem paterna dulcedine ad sedem Apostolicam euocauit, qui pro hoc immodicas Deo gratiarum actiones exsoluens, ut mandatum acceperat, cum suis impigre limina Apostolorum adiit. Cumque hilari satis reuerentiâ, ab Apostolico susceptus fuisset,

fuiſſet, iuxta quod ſcriptum eſt; *iuſtus in principio ſermonis accuſator eſt ſuis*; genibus Domini Papæ aduolutus, curam paſtoralem humiliter ei reſignauit, ſe indignum, & nullatenus tanto oneri aptum eſſe, lacrymoſis ſingultibus vociferans. Verebatur enim aliquantulæ Simonicæ hereſeos ymbra ſe reſperſum: quia, tanto tempore in Curte regia * fidelibus miniſterio deſudauerat, ne fortè Imperator pro mercede eiufdem, ſeruitij Pontificatus eum inſula ſublimaret; ideoque non ſine animæ periculo, huius ſacerdotij dignitate fungeretur. Vnde maluit temporanei honoris ſubire diſpendium, quàm ſuperuarii arbitri oculos offendere, animaque ſuæ pati detrimentum. Cumque abdicatâ paſtorali curâ è conſpectu Apoſtoli gaudens pro huiusmodi libertate abſceſiſſet; conuerſus ad Dominum; Expeditius, inquit, tibi Domine ſeruiturus ſum; quia tanto me onere liberaſti.

Sed non diu hac ei libertate frui licuit. Papa enim diuino tactus ſpiritu, ſequenti die ad reuocandum Dei virum legatos dirigit: cum iam ille ad locum *ſudra* dictum veniſſet, ei quoque onus Eccleſiaſtici regiminis, quod pridie abiecerat, licet plurimum renitenti, ex auctoritate S. Petri impoſuit, & iterum iterumque renitentem dulcibus & verè paternis animauit promiſſionibus, ſe ei fauorem, & fideliffimum contra omnes mundi impetus deſenſorem ſpondens.

Deinde in vigilia Pentecoſtes xenia ei per honorabilem tranſmiſit Apocriſarium, cui & hoc in mandatis tradidit, dic Epifcopo, vt præparet ſe ad accipiendum Spiritum ſanctum, ficque in die ſancta Pentecoſtes, quæ erat tertio Idus Maij, ſcilicet in natalitio S. Gangulfi Martyris, Deo dignum Antiftitem, propriis, tanquam B. Petri manibus, ſolenniter conſecrauit in Anagnia ciuitate, quæ Romaniam diuidit & Apuliam; & priuilegio Crucis ac pallij tam eum, quàm omnes ſucceſſores eius in perpetuum honorandos eſſe cenſuit, idque ſcriptis talibus confirmauit.

T 2

De

De literis ipsius Apostolici Ecclesie sue
ipsum commendantis.

CAPVT XI.

Pontifex com-
mendat Otho-
nem Bamber-
gensibus.

Paschalis Episcopus seruus seruorum Dei,
venerabili fratri Ottoni Babebergensi E-
piscopo salutem & Apostolicam bene-
dictionem.

1. Cor. 13.

Charitatis proprium est bonum, congaudere pro-
fectibus aliorum; charitas enim non quarit
quæ sua sunt. Unde & Apostolus, tunc ait; Vi-
uimus, si vos statis in Domino. Et iterum;

1. Thess. 2.

quæ est enim nostra spes, aut gaudium, aut corona glo-
riæ? nonne vos, ante Dominum nostrum Iesum Chri-
stum? Hoc igitur charitatis debito prouocamur, & Aposto-
lica sedis auctoritate compellimur hoc nomine debitum fratri-
bus exhibere, & S. Romana Ecclesie dignitatem pro suo cuiq;
modo ceteris Ecclesiis impartiri. Idcirco venerabilis frater,

Pallium conce-
ditur S. Othoni.

Vbi & quando
seruandum.

Otto Babebergensis Episcopo, dilectioni tuae pallium ad sacra
Missarum solennia celebranda concedimus; quo nimirum
fraternitas tua intra Ecclesiam tantum uti nouerit, illis so-
lennibus diebus, quos præsens descriptio continet; videlicet, die
sancto Resurrectionis Dominica & Pentecostes, item Natiui-
tatis Domini nostri Iesu Christi, & in natalitio SS. Apostolo-
rum Petri & Pauli, in solennitate S. Dionysii Martyris, anni-
uersario etiam tua consecrationis die, & dedicationibus Ec-
clesiarum: cuius nimirum pallij volumus te gratiam per om-
nia vindicare. Huius siquidem indumenti honor humili-
tas atq; iustitia est.

Tota

Tota ergo mente fraternitas tua se exhibere festinet in prosperis humilem, & in aduersis, si quando eueniunt, cum in sua erectam, amicam bonis, peruersis contrariam, nullius unquam faciem contra veritatem suscipiens, nullius unquam faciem pro veritate loquentem premens, misericordia operibus iuxta veritatem substantia insistens, & tamen insistere etiam super veritatem cupiens, infirmis compatiens, benè valentibus congaudens, aliena propria deputans, de alienis gaudiis, tanquam de propriis, exultans, in corrigendis vitiis piè sauiens, in fouendis virtutibus auditorum animum demulcēs, in ira iudicium sine ira tenens, in tranquillitate autem seueritatis iusta censuram non deserens.

Hac est ergo frater, Frater charissime, pallij accepti dignitas, quam si sollicitè seruaueris, quod foris accepisse ostenderis, intus habebis. Ad hac etiam Crucis vexillum intra Ba-
Quid significet
pallium. Vide
cap. 17. Sita &
Henrici, Sibi
Bullam Leonis
IX. de concef-
sione Pallij in-
uenies.
Vide etiam lib.
1. cap. 10. Sita &
An. à Camf.
Crucis prae-
ferenda potestas.

bebergensis Ecclesia Parochiam ante faciem tuam portari cōcedimus, salua videlicet Moguntia Metropolis reuerentiā, ut speciali Romana Ecclesia dignitate praeeditus, specialiter eius studeas obedientiae ac seruitiis insudare. Fraternitatem tuam superna dignatio per tempora longa conseruet incolumem, Amen. Scriptum per manum Ioannis Scriniarij Regionarij ac Notarij sacri Palatii.

Sed & reuerendo Praesuli Ruthardo Metropolitano idem Apostolicus literas commendatitias pro dilecto Patre Ottone misit in hunc se modum continentes.

De literis ipsius Apostolici ad Ruthardum
 Archiepiscopum Moguntinum pro
 S. Ottone directis.

CAPVT XII.

Paschalis Episcopus seruus seruorum Dei
 Ruthardo, Moguntino Archiepiscopo,
 salutem & Apostolicā benedictionem.

*Pontifex com-
 mendat Ottho-
 nem Archiepi-
 scopo Mogunti-
 no.*

Vantum à sua institutionis exordio Babebergen-
 sis Ecclesia sedi Apostolica familiaris extiterit,
 prudentia tua notum existimamus. Congruum
 igitur duximus, ut venientem ad nos venerabi-
 lem fratrem nostrum Ottonem, eiusdem Ecclesie Electum, in-
 tegra & perfecta praterita familiaritatis gratia suscipere-
 mus.

Praterea quoniam Ecclesia eadem per diuturna iam tem-
 pora Episcopalis officij solitudine caruit, & propter prateri-
 ti schismatis ultionem in Teutonicis partibus perpauca Epi-
 scopali funguntur officio, iuxta ipsius Ecclesie postulationem,
 eidem fratri nostro charissimo, cum per multa ad nos venisset
 pericula, consentientibus & unanimi sententiā decernenti-
 bus omnibus, qui nobiscum aderant, Episcopalis benedictionis
 manum, Domino largiente, contulimus, salua nimirum debi-
 ta tua Metropolis reuerentiā. Eum igitur ad vos cum nostra
 gratia dulcedine remittentes, fraternitati vestra literis pra-
 sentibus commendamus, ut quanto sedi Apostolica familiari-
 or creditur, tanto apud vos charior habeatur, Data Latera-
 nis 12. Calend. Iunij.

Talibus

Talibus scriptis beatissimum Patrem nostrum Ottonem Apostolicus, diuæ memoriæ, Ruthardo Archiepiscopo, fidei suo, commendans, quàm intimis paterni amoris visceribus eum amplectendo foueret ac fouendo amplecteretur, euidentius apparuit. Nec immeritò. Præuidebat enim beatum hunc firmissimam Ecclesiæ Dei columnam futuram, & arcam Domini inter vndas diluuij felicissima gubernatione recturum. Nihilominus clero & populo Babebergensi idem summus Ecclesiæ Pastor literas huiuscemodi transmisit, vt filiis quoque vnicum Patrem ante gratum ex hoc gratiorem redderet.

De literis ipsius Apostolici ad clerum & populum Babebergensem Ottonem suum commendantis.

CAPVT XIII.

Paschalis Episcopus seruus seruorum Dei, Vide & ita edit. à Can. l. 6. 1. cap. 9.
Clero & populo Babebergensi, salutem
& Apostolicam benedictionem.

Quanta affectionis debito Babebergensis Ecclesia ab ipso sua constitutionis primordio sedi Apostolica constringatur, etsi nos lateret, literarum vestrarum significatio manifestat. Quod affectionis debitum venerabilis Frater noster Otto, vestra Ecclesie Electus non * inconstanter tenuisse, & tenere cognoscitur, Pontifex commendat Oikonomem Bamberg.
cum per tot & tanta pericula ad Apostolica sedis visitationem * Mendose editio Canisiana: Non inconstanter.
* tendere procurauit. * edit. Canis. percurrat.

Nos igitur cum debita benignitatis affectione suscepimus, & iuxta vestra dilectionis desiderium, nostris, tanquam Beati Petri manibus, saluo Metropolitanani iure, vobis per
Dei

Dei gratiam Praefulem ordinauimus. Nunc ergo sub praesentium literarum prosecutione ad Ecclesia vestra regimen remittentes, plena hortamur affectione diligi, plena humilitate venerari. Confidimus enim Ecclesiastica disciplina cum futurum esse custodem, & salutis vestrae sollicitum promissorem. Haec ergo sedulis obedite obsequiis, & gratiam vobis in eo conciliate caelestem, integritatem fidei Catholica firmitatem semper in omnibus conseruate, sedi Apostolicae semper deuotius adhaerete, ut per eius consortium a contagiis omnibus liberi ad aeterna salutis portum feliciter peruenire, Domino largiente, mereamini.

Hoc modo vir ille per omnia Apostolicus & verè dignus Petri vicarius patrem filiis deuotissimis commendabat. Ad haec etiam ipse piissimus pater Otto non ignarus curarum & sollicitudinum, quibus grex fidelis pro unico Pastoreangebatur iam iamque ardens & sitiens desiderabili eius reditu recreari consolatorias ei misit literas haec continentes.

De literis consolatoriis S. Othonis Clero & populo Babebergensi missis.

CAPVT XIV.

Otto Dei gratia Babebergensis Episcopus
* Egilberto Praeposito, Adelberto Decano caeterisque fratribus omne bonum.

*Edit. Canis.
* Eberhardo.
Vide Vitam
Canis edit.
lib. 1. c. 8.*

Epistola S. Othonis ad Babebergenses.

Quantum ego noui & expertus sum charitatem vestram, scio vos iam diu expectare euentum nostri laboris, ut de nostro successu, siquidem bene per misericordiam Dei successerit, gaudeatis. Ne ergo diutius suspensi aut dubij de nobis sitis, sed vsque in-

stunt

Hum est, sincerissimè congratulemini, literis istis significare vobis decreuimus, quàm misericorditer Deus, more suo, post immensos labores & sudores plurimos, nobiscum operatus sit in die sancto Pentecostes, qui dies ex aduentu sancti Spiritus sacratus & cunctis fidelibus iure sollemnis est: Illo, inquam die, Deo sic ordinante, in Anagnia, ciuitate Campania, qua Romaniam diuidit & Apuliam, Episcopalis benedictionis munus, quamuis indignus, Domino largiente, suscepi, beatissimo Papa Paschali manum imponente, cæteris verò Episcopis plurimis cooperantibus, Clero quoq; Romana Ecclesia, cuius magna pars ea die in eandem ciuitatem conuenerat, astante & consentiente: Et quod nulli à Romano Pontifice consecrato nostris temporibus contigit, sine oblatione alicuius iuramenti consecratus sum. Huius loci, huius diei, huius gratuita misericordia Dei semper memores esse velitis, cum omni gratiarum actione, obnixè precamur, præcipuè cum aliæ complures venerande persona de magnis rebus apud Apostolicam sedem agentes, inflecto negotio, redierunt.

*Nunciat illis
suam consecra-
tionem.*

* Magnificate ergò Dominum mecum, & exaltemus nomen eius inuicem: cui quàm facile est resistere superbis; tam facile est humilibus dare gratiam. Quia verò asperum est, confusis temporibus esse prepositos, curandum nobis est, & omninò satagendum, ut res dura fiat mercedis occasio. Dum ergò seminandi tempus est, semina bonorum operum serere non cessemus, ut maiores in die messis latitia manipulos reportemus capiti nostro, quod est Christus, per compagem charitatis adherentes, ne ab eo, mundanis plus iusto intenti lucris separemur, & veluti palmites de vite eieci arescamus. Sed quia in exequendis iustitia operibus, diuina gratia adiutorio opus est, omnipotentis Dei assiduis precibus clementiam exorate, quatenus ad hæc nobis operanda & velle tribuat, & posse concedat, atq; in ea nos via cum fructu boni operis,

** Hic finitur e-
pistola S. Otho-
nis in edit.
Caus.
Psal. 33.*

IOAN. 14.

Z peris,

peris, quam se esse, testatus est, dirigat, ut, sine quo nihil possumus, per ipsum implere omnia valeamus.

Igitur electus Dei Pontifex consecratione solenni ab Apostolico prouectus, aliquantisper ab eo humanitatis gratia est detentus; sicque optata potitus emissionem, prospero itineris decursu, transiens Alpibus, Carinthiam venit.

S. Otho venit in Carinthiam.

De generali colloquio Principum Ratisbonæ habito, & de reditu p̄i Ottonis ad sedem suam.

CAPVT XV.

*Ebo.
MCIV.
S. Otho venit ad Comitiam Ratisbonensiam.*

Osthe Emperor Henricus vniuersis regni Principibus Curiale colloquium Ratisbonæ indixit, ad quod nouus Antistes pius Otto occurrens, debiti honoris reuerentiâ susceptus est, cunctosq; Optimates presentes elegantiam morum & sapientiæ gravitate ac paternæ dulcedinis affabilitate miro sibi deuinxit amore: ita ut felicem vnanimiter proelamarent Ecclesiam, quæ tali diuinitus donata esset sacerdote: sicque regia cumulatus munificentia, post arduæ peregrinationis angariam, Pastor pius ouium suarum curam suscepturus Bambergam ingreditur, ibique à Clero & populo immenso iubilationis tripudio, ac si angelus è cælo missus exciperetur. Qui tali potitus honore in hoc omne studium suæ deuotionis impendit, ut & splendore virtutum radiaret in moribus, & glorificantem se Dominum suis glorificaret operibus. In cunctis enim affectabat honorem Christi, salutem populi, contemptum sui: sciens sibi in his omnibus, non sua, sed Domini esse luera quærenda.

Inde Bambergam.

Studia S. Ottonis.

Nitebatur itaque in domo Domini oliua esse fructifera, studuitque in populis verbi erogare talentum, pro quo se sciebat quandoque super omnia Domini bona constituendum.

Quapro-

Quapropter de commissa sibi cura sollicitus, Ecclesiasticæ utilitati diebus inuigilabat ac noctibus, dans operam quomodo bona Ecclesiæ suæ vel auget inuenta, vel restauraret amissa. *Vigilantia eius pro suo grege.* Cum itaque ad dilatandam Christi gloriam tota eius flagraret intentio, quædam cœnobia à fundamentis construxit, quædam verò prius tenuiter inchoata, sed per eum Ecclesiæ Babebergeni digno precio acquisita, largo sumptu perfecit.

De primitiis operum eius in Episcopio Herbipolensi & Babebergeni.

CAPVT XVI.

Primitiæ quidem Operum eius, duorum fuit structura Cœnobiorum in Episcopio Herbipolensi quorum alterum *Vraugia* dicitur, sub patrocinio beati Laurentij: alterum verò *Vra*, in honorem Beati Petri Apostoli. His autem honesta & eleganti fabrica compositis, sicut omnibus Cœnobiis suis faciebat, prædia emere, sylvas & agros, & prata comparare, vel aliis iustis modis acquirere satagebat. Ipsa verò nominare & enumerare vniuersa, ne longus aut fastidiosus fiam, omitto.

Deinde in Babebergeni Episcopio tertia & quarta ædificatio duorum Cœnobiorum fuit; quorum vnum Michelvelt dicitur in honorem S. Ioannis Euangelistæ: alterum, Lankheim in honore Beatissimæ Virginis *MARIÆ* de Ordine Cisterciensi. Nam illa tria de ordine fecit Cluniacensi: sed Michelvelt & *Vraugia* in patrimoniali fundo Ecclesiæ:

Lankheim verò & *Vra* in aduentitio locata sunt.

De operibus in Episcopo Ratisbonensi.

CAPVT XVII.

Monasteria
Ratisbonensis
Dioceseos.
Entstorph.
* Prüssling.

* Münster.

* Maffestorff.
Biburg.

Windberg.

Dortò in Ratisbonensi Episcopatu sex monasteria construxit : quinque de Ordine Cluniacensium; quorum vnum Entstorph dictum in honore S. Iacobi Apostoli. Secundum est * Prueningen, sub patrocinio beati Georgij Martyris: vtraque autem in aduentitio fundo sita sunt. Tertium est Cœnobium cognomenti * Monasterium, quod cum adiacente parochia eiusdem nominis, auri & argenti precio, ab Henrico Duce Bauaria, & à Dietpoldo Marchione comparauit; & regali priuilegio Imperatoris Lotharij in proprietatem sanctæ Babebergenfis Ecclesiæ collatum suscepit.

Quartum est Biburck : Quintum * Madelhardesdorff. Sed Biburck sub patrocinio est Beatæ MARIÆ semper Virginis : illud autem in honorem S. Ioannis Euangelistæ; vtrumque autem fundi aduentitij. Sextum est VVindebergen, de ordine Clericorum Regularium, quos vocant Nortperlinos, in honore sanctæ Dei genitricis MARIÆ; & ipsum de fundo aduentitio.

De operibus eius in Halberstatens
Episcopo.

CAPVT XVIII.

Regensdorff.

IN Episcopatu Halberstatensi vndecima ei est congregatio Regensdorff, de Ordine Cluniacensi sub patrocinio beati Ioannis Baptistæ. Abbatiam enim Vicenburg, quæ nunc mutato loco & nomine, Regensdorff appellatur, cum omnibus ad illam pertinentibus à munificentiâ Domini Henrici Imperatoris iunioris, acceptis priuilegijs regis auctoritatis, S. Babebergenfis Ecclesiæ adiecit. Bona quoq; eiusdè Cœnobij duplicauit. nam,

cum

cum prius non nisi sexaginta duos mansos habuerit, eundem numerum, totidem appositis, ipse ampliare curauit.

De operibus eius in Episcopatu Eistetenſi.

CAPVT XIX.

IN Episcopatu Eistetenſi, quæ * Halesbrune dicitur, * Halesbrun-
 tur, duodecima illi congregatio est de ordine
 Cisterciensis sub patrocinio Beatæ Dei genitricis
 MARIÆ. Ipsum autem fundum ingenti pecu-
 nia comparatum, magnis sumptibus promouit in Abbatiam.

*De operibus eius in Episcopatu Pa-
 tauienſi.*

CAPVT XX.

IN Episcopatu Patuuenſi ei terriadecima con-
 gregatio est, quæ dicitur * Alrispach; & quarta * Alrispach.
 decima, Clunice, sub patrocinio beati Andreæ
 Apostoli iuxta fluuium * Anisum. Hanc autem * Ens.
 à Lupoldo Marchione datam suscepit, in cuius promotionem
 viginti mansos, & quinquaginta marcas impendit.

*De operibus eius in Patriarchatu A-
 quileienſi.*

CAPVT XXI.

IN Patriarchatu Aquileienſi decimumquin-
 tum Cœnobium in Castro Arnoldestein, destru-
 ctâ munitione, constituit. Quadraginta verò &
 quinque annis hoc castrum cum nonaginta quin-
 que mansis ad se pertinentibus ab Ecclesia Babebergenſi ab-
 alienatum fuerat: quod ipse multo labore & impensa recupe-
 rauiſit.

rauit; & appositis ei sexaginta mansis, Abbatiam esse fecit. Has quindecim congregationes opera eius atque benignitas nunquam infœcunda propagavit.

De quinque Cellulis quas fecit in diuersis Parochiis.

CAPVT XXII.

Vinq; insuper Cellulas, quasi totidē grana seminis seminare curavit, sciens, quod *neq; qui seminat, neq; qui rigat, est aliquid, sed qui incrementū dat, Deus.* Ex eisdē, igitur granis quidam iam furculi pullulāt, poteruntque, Deo incrementum præstante, in arbores confurgere. Sunt autem hæc. Vna, quæ dicitur Aspach, in honore S. Matthæi Apostoli & Euangelistæ: ipsum autem fundum & prædium eius multo tempore Babebergensis Ecclesia perdidit. Sed ipse illud solerti cura requisitam, *Cellam* fecit monachorum: iamque in Abbatiam conualuit copiosa prædiorum donatione, ab ipso primū, deinde ab aliis fidelibus ditata.

Secunda est in loco Babebergensi in domate S. Michaëlis sita, sub patrocinio S. Fidis Virginis & Martyris. Primò hanc sanctimonialium esse voluit; sed altiori consilio, septem monachis eam instituit, & cum omnibus pertinentiis suis S. Michaëli consignavit.

Tertia est Rotha sub patrocinio S. Georgij Martyris in Episcopo Herbipolens.

Quarta est Vezzeræ in eodē Episcopo, in honore S. Dei genitricis MARIÆ, de Ordine Nortpentinorum. Sed alterius fecunditas alteri fecit sterilitatem. Rotha enim in sua permanens tenuitate proficiente Vezzeræ, tanquam meliori, ad seruiendum subdita est. Hoc tamen sciendum, quod Episcopus Rotham ab Agnete Palatina, & eius sorore Adelheida cum sexaginta mansis Ecclesiæ Babebergensi donatam suscepit.

1. Cor. 3.

Aspach.

Cella S. Fidis
sive Fidei.

Roth.

Vezzeræ.

pit, circumiacentia verò eidem Cella bona emittit da centis septuaginta quinque marcis, cum ministerialibus scilicet & agris, syluis & pratis, pascuis & molendinis, & cum omni utilitate ac iure, quo Chuno Dux idem prædium noscitur habuisse. Vezzeram autem Gothboldus Comes ædificare inchoauerat, quam Episcopus ab eo sibi datam suscipiens, suis eam promouit impensis.

Quinta ei Cella fuit in Episcopio Herbipolensi Nithardshufen in pago Tullefeld. Atque, si, quod verum est, fateri liceat; Sextam illi, Tuckelshufen in eodem Episcopio annumerare debemus. Huius enim structores dum eius promotioni minus sufficerent, scientes Episcopum talium rerum studiosissimum, vt eius opitulatione locus promoueretur, ipsius hunc Titulo adscripserunt, atq; vt cum Bambergensi Ecclesiæ omni iure firmauerit, coram idoneis testibus promiserunt. Hac igitur conditione multa eidem loco impendit.

Hæc de Cellis & monasteriis eius dicta sibi sufficiant. Tu ego, distinctè, inquam, atque succinctè satis ea digestsisti. Et ego, si bene numeravi, viginti vna Cellarum & monasteriorum summa perficitur: Vni Episcopo satis fuit, imò verò tribus aut quatuor.

Quid intentionis habuerit, vel quid rationis de his operibus interrogatus, reddere solitus fuerit.

CAPVT XXIII.

Eo quare obsecro tantam pecuniam in talia proiecit? Certum est enim quod non sine magnis sumptibus ista consisterint. Sed, sicut ea reprehendere non audeo, ita vel laudare, nisi alicuius prudentissimi hominis de his sententiam audirem, non præsumo. Mundus enim, inquiunt, Cœnobiis & monasteriis plenus

*Sesquidus.
Vnde Sit am e-
dit. à Can. libi
I. cap. 12.*

plenus est. Quid igitur necesse est tanta fieri monasteria?

S. Otho à multis reprehensus, quod tot Monasteria exstrueret.

*LUC. 10.
Qua ratione S. Otho multitudinem monasteriorum abs se exstructorum defendit.
2. Cor. 5.*

Thimo. Non tñ primò ista causatus es. Etiam cum eo ipso talis de his non semel à suis familiaribus, habita est questio. Sed, quia hunc valdè prudentem fuisse non ambigis, ipsius tibi de hac re dico sententiam, si placet. Tum ego; non alius, inquam, sicut eius, æquè grata mihi super eius opera vnquam poterit esse sententia. Thimo: Parabolam, inquit, illam Euangelicam de Samaritano & homine à latronibus caeso, & stabulo atque stabulario ad suam causam inflectebat, quando familiariter ab aliquo de talibus operibus conueniebatur.

Mundus, ait: iste totus exilium est; & quādiu viuimus in hoc seculo, peregrinamur à Domino; vnde stabuli egemus atq; diuersorii. Stabula verò & diuersoria Cellas dicebat atque Monasteria: & ea nō indigenis, sed peregrinis seculi esse opportuna. Qui multa, inquit, vel nimia esse vel fieri queruntur diuersoria, non se in peregrinatione positos putant, sed in patria. Qui, si à latrunculis occupati fuerint, si spoliati, caesi atque plagati fuerint, & ita semiuivū relicti, certè vel inuiti experientur quā melius est iuxta esse stabulum, quā procul. Cum enim repentinus superuenit interitus & dolor, sicut in vtero habentis, ita ut euadere non sperent, quomodo illuc leuari poterunt, si procul est? Et si tales multi in loca multi, nonne melius est stabula multa esse, quā pauca? Si enim pauca fuerint, quomodo multis peregrinis, multis sufficient egrotis?

Præterea, inquit, nouissima hora est, & mundus in maligno positus est: sed propter eos, qui ab illo fugere & saluari cupiunt; quia homines multiplicati sunt super terram; & cœnobia multiplicare absurdum non est. Ab initio seculi, cum pauci essent homines, necessaria erat hominum propagatio; & ideo non continebant se, & nubebant, omnes, & nuptias dabant: nunc autem, inquit, in fine seculorum, multiplicatis hominibus super numerum, continentia tempus est; continere debent homines, quicumque possunt, atque vacare Deo. Continentia verò, & alia sanctitatis opera, in Cœnobiis melius quā extra obseruari potest. Hec mihi, inquit, causa fuit, hæc intentio multiplicandi Cœnobia.

Et vt aliquid secundum hominem loquar, dum proficiunt atq; succrescunt

scant Cœnobii studiū & oblationibus fidelium, sicut in pleriq; locis videmus; quia, tribuente Deo; promptuaria eorum plena, eruktantia ex hoc in illud, oues eorum fetose, abundantes in egressibus suis, boues eorum crasse: *Psal. 143.* ipsorumq; prouidente solertia, nō est ruina maceria, neq; transitus inutilis in fatū & pratū eorum; possunt nonnunquā honori atq; vtilitati esse suis Episcopis. Si verò tenues sunt & pauperes, habent successores mei, apud quos opportunē collocent elemosynas suas, & occasione inueniunt benefaciendū honestam, si meos surculos irrigando, suas arbores faciunt, sicut & ego aliorum meas feci aliquas; & facilius quidem est inchoata promouere, quā ea, quæ nulla sunt, inchoare. Initia enim rerum difficilia sunt. Vnde, si quis ad inchoandum talia, tardi fuerint & timidi, vel mei ininitus, meisq; fundamentū in nomine Domini superadificare accingantur.

Tales ille suorum operum rationes reddere non est dignatus, hoc sine omnia concludens; vt in omnibus honorificetur *1. Pet. 4.* Deus, & proximus adiuuetur. Nec eum utique spes fefellit. Multa enim bona ex eius studiis in Ecclesia prouenēre, atque proueniunt quotidie. Quid enim putatis in tot Cellis & Cœnobiis Deo seruitij & honoris; quid proximo solatij exhibetur & vtilitatis? Signa illic & portenta per eum, & per eius opera fiunt quotidie: & si non corporaliter, profectō, quōd melius est, spiritualiter. Ibi enim cæci vident, surdi audiunt, claudi ambulānt, leprosi mundantur, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur. *Matth. 11.* His enim malis & incommodis circumuenti homines de sæculo peccatores ad meliorem vitam secundū animam in Cœnobiis conualescunt: ibi lectiones sacræ, psalmodia & orationes, missæ atque diuinarum rerum contemplationes, ieiunia & vigiliæ, & pugna iugis contra spirituales nequitias; ibi carnis contritiones & cordis, elemosynarum largitiones & multæ hospitalitates. Quis neget ex magna parte meritis eius hæc omnia posse adscribi, cuius labore & impensa contigit fundari? Considerans autem quod ipsorum Cœnobiiorum structura robustius consisteret, si eam Apostolicæ auctoritatis petra solidaret: nec faciliē posse conuelli, si vallata esset munimine Petri, sub eius defensione omnia constituens, à sede Apostolica huiusmodi scripta suscepit.

De confirmatione monasteriorum suorum
per scripta Romani Pontificis
Callisti.

CAPVT XXIV.

Vide Vitam e-
dit. Can. lib. 1.
cap. 14.

Callistus Episcopus seruus seruorum Dei,
venerabili fratri Ottoni Babebergenfi E-
piscopo, salutem & Apostolicam bene-
dictionem.

Baron. Tom. 12.
refert hanc Cal-
listi Bullam ad
Annum Chri-
sti 1124.

DOnis fratrum nostrorum studiis non solum faae-
re, sed ad ea etiam ipsorum debemus animos in-
citare. Tuis ergo charissime & venerabilis fra-
ter, Otto Babebergenfis Episcopo, supplicationi-
bus incitati, monasteria, quae ipse propriis sumptibus extruxi-
sti, & Babebergenfi Ecclesiae conferens Apostolica sedis robora-
ri minime quaesivisti, in S. Petri eiusq; Romanae Ecclesiae pro-
tectionem suscepimus contra prauorum hominum nequitiam
defensanda. Statuimus ergo, vt possessiones, pradia & om-
nia bona, quae & fraternitas tua eisdem monasteriis, diuini a-
moris intuitu, contulit, quaeq; aliorum fidelium iusta oblatione
concessa sunt, aut in futurum iuste largiterue acquiri vel of-
ferri contigerit, firma eis, & illibata, Domino auctore, per-
maneant. Ordinationes sane Abbatum vel monachorum suo-
rum a Catholicis Episcopis diocesanis accipiant. Rerum vero
ipsorum monasteriorum curam & administrationem in tuo
tuorumque successorum arbitrio & potestate manere cen-
semus.

Nulli itaque hominum facultas sit eadem monasteria
per-

perturbare, aut eorum possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt vsibus omnimodis profutura. Si qua igitur Ecclesiastica seculariue persona hanc nostram Constitutionis paginam sciens contra eam temerè venire tentauerit, secundo tertioque commonita, si non satisfactione congrua emendauerit, potestatis honorisq; sui dignitate careat, reamq; se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei & Domini redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat; cunctis autem eisdem monasteriis iusta seruantibus, sit Pax Domini nostri IESU Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum iudicem premia æternæ pacis inueniant. Scriptum per manum Geruasij scriniarij regionarij & Notarij sacri Palatii.

De confirmatione Ordinis in monasteriis.

CAPVT XXV.

Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei, venerabili fratri Ottoni, Babebergenfi Episcopo, eiusq; successoribus Canonice substituendis, salutem & Apostolicam benedictionem.

*Vide Vitam e-
dit. Can. lib. 1.
cap. 14.*

*Est hic Inno-
centius hoc no-
mine secundus.*

Voties illud à nobis petitur, quod religioni & honestati conuenire cognoscitur, animo nos decet libenti concedere, & congruum impartire suffragium, vt fidelis deuotio celerem sortiatur effectum.

Etum. Proinde venerabilis frater, Otto Episcopo, petitionis tue desideris ex consueta sedis Apostolica mansuetudine clementer annuimus. In primis siquidem constituentes, ut tenor religionis, qui in Ecclesiis tibi commissis est per tuam diligentiam, cooperante Domino, institutus, firmiter in eis perpetuis temporibus conseruetur.

Constituimus etiam, ut in iisdem Ecclesiis nullus per Simoniacam prauitatem statuatur; sed, honesta persona, quibus vitæ, morum & status dignitas suffragatur, inibi ordinentur. Sanè in Cœnobiis, quæ vel antiquitus in tua parochia constructa sunt, vel tu ipse deuotionis intuitu constituisti, seu aliis iustis modis Ecclesie tue vnire poteris, vel ab aliquo deinceps fidelium infra tuam diœcesin, diuina inspirante gratia, conseruentur, sacre religionis Ordinem manere decernimus. Nec alicui liceat eiusdem institutionis formam vllatenus permutare, nisi fortè ad melioris status prerogatiuam, prestante Domino, promouere voluerit. Nec id alicuius singulari iudicio committatur, sed omnium monasteriorum ad Babebergensem diœcesin pertinentium, aut sanioris partis consilio ac consensu fieri debere sancimus.

Si quis autem huic nostre constitutioni temerè contraire tentauerit, secundo tertioque commonitus, si non factum suum digna satisfactione correxerit, à sacratissimo corpore & sanguine Dei & redemptoris nostri Iesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districta subiaceat ultioni: conseruantes eisdem locis quæ iusta sunt, omnipotentis DEI & beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostram gratiam consequantur.

His ita se habentibus nonne tibi videtur beatum Othonem, satis, quantum in se fuit, prouidisse, ut in omnibus Cœnobiis suis ordo & tenor religionis sacre, qui per eius diligentiam, cooperante Domino, institutus est, firmiter perpetuis

uis temporibus conseruetur? Nonne satis aptè sancitum est ab auctoritate Romana, vt in eisdem eius Cœnobiiis sanctæ institutionis formam nullatenus alicui mortalium liceat permutare, nisi fortè ad melioris status prærogatiuam, præstante Domino, voluerit promouere?

* Hic se tueantur nouitatum inuentores. Dicant quod dicunt, & quod certè intendunt, scilicet ad melioris status prærogatiuam religionem nostram se velle promouere. Sed qualiter id, quæso, si necesse est, fieri oportet? ita nimirum, vt sacrosanctæ Romanæ auctoritatis sigillum non violetur. *Neg. hac, inquit, auctoritas alicuius singulari iudicio committatur, sed omnium monasteriorum ad Babebergensem Ecclesiam pertinentium, aut sanioris partis consilio ac consensu fieri debere sancimus.* Iustè ergò, quod iustum est, exsequantur. Si quid adiiciendum, si quid reiciendum, temporum, locorum aut personarum ratio postulauerit, quod vtrique pro fructu & salute animarum, pro melioratione & statu Ecclesiarum, & ordinis promotione plerumque fieri oportet, Domini & Patris nostri in tantum illi beatæ animæ Otronis, in tantum etiam beati Petri sigillo deferant, vt illud consilio atque consensu monasteriorum omnium ad Babebergensem Ecclesiam pertinentium, vel sanioris partis, prout sancitum est, faciant.

**Hac desunt in
Sira à Canis.
edita.*

Sed mirum quòd * nostro Ordini contigerit, quod generale Capitulum non admittit, cum Augustiniani, Cistercienses, Nortbertini hoc polleant honore? Omnia enim faciunt cum consilio: & ideo multa gubernantur sapientia. O vtinam Babebergensis Episcopij, Abbates, memores Otronis sui, memores Apostolicæ sanctionis, & exemplo animati de alijs Ordinibus Abbatum & Præpositorum, de suis quoque actionibus incipiant communi tractare consilio, & formulam inire Capituli. Profectò, si gnauiter se agent, & se suosque sapientiâ gubernare volent, & in his immorari, sicut dicitur: *beatus vir qui in sapientia morabitur; proficiendo proficient, sui que profectus multos citò imitatores inuenient.* Omnia magna à modicis cœperunt; ni fortè de paucitate causentur; & Cisterciense

** Loquitur de
ordine S. Be-
nedicti.*

Ecclesiast. xii.

ciense Capitulum, quod modò maximum est, à paucis cœpit. Sed ea, quæ restant, his omisis, edicam.

*De readificatione Cathedralis Ecclesiæ
post incendium.*

CAPVT XXVI.

*Thimon.
Vide & istam e-
dit. à Cam. lib.
I. cap. 15.
* Ruperto.*

*Quid S. Otho
prestiterit in
restituenda Ec-
clesiâ Cathed-
rali Bamberg.*

IN diebus ipsius semper honorandæ memoriæ Ottonis Cathedralis Ecclesiæ monasteriū, quod sub * antecessore suo, Deo permittente, vsque ad solos muros superstitēs, conflagratum erat incendio, multis sumptibus ab eo, ad pristini decoris nobilitatem reparatum est. Ipse pauimentum strauit; columnas Ecclesiæ, quas ignis afflauerat, opere gipseo & firmavit & ornauit. Chorum S. Georgij exaltauit; picturas quoque non ignobiliores prioribus effecit: & ne ultra similes formidare debeat euentus, totum monasterium & turres cupreis tabulis contexit. Sphæras quoque & cruces turtium deaurauit; omnia denique ædificia claustrī per officinas singulas renouare, & in meliorem statum promouere curauit. Quantum verò eidem Ecclesiæ bonorum & prædiorum, præter ea, quæ à fundatoris liberalitate pridem habuerat, sua benignitate ipse super addiderit, latior & lautior multò quàm fuit, testis est mensa Canonicorum.

*De structuris in monte S. Michaëlis &
Capellis per Ottonem factis.*

CAPVT XXVII.

*Ebbo.
Opera S. Otho-
nis in monte S.
Michaëlis.*

T autem ad nostra veniamus, idem Deo deuotus Pontifex Babebergenis monasterium S. Michaëlis cum eiusdem Ecclesiæ ædificiis, nec non & basilicam sanctæ MARIÆ, & Capellam B. Bartholomæi

lomæi cum magna domo eidem adhærente, à fundamentis ampliori statu reedificauit. Capellam quoque super portam in honore S. Osvaldi Regis & Martyris fecit. Sed & diuerforium & muri ambitum cum vniuersis officinis construxit.

Idem vir beatus fontē in medio clauſtri fieri iuſſit; itemque venam aquæ viuz de vicino monte in clauſtrum plumbeis fiſtulis copioſo ſumptu duci fecit. Pleraque eidem loco ornamenta contulit; inter quæ duas argenteas ſcutellas ad ſuſcipiendas oblationes: auriphygium quoque & caſulam precioſam; crucem quoque auro gemmiſque nobiliter fabricatam, recondito in ea ſalutari ligno ſanctorumque reliquiis, ipſe ſacrauit, crucemque Saluatoris appellari ſtatuit, & banni *Cruce Saluatoris.* ſui interpoſitione, ne ab ipſo monaſterio pro aliqua vnquam neceſſitate auferretur indicens, beato Michaëli Archangelo eam deuotiſſimè obtulit.

Hunc locum ille Deo plenus fideliffimo ſemper amore dilexit; hunc reſtaurauit; hunc ditauit; huius gloriam quæſiuit; huic bona tribuit; hunc ſublimauit; hunc coluit; huius proſectum ſemper amauit; & in ipſo, coram altari eiufdem Archangeli, cuius ſpecialis miniſter erat, ſe ſepeliri decreuit.

Amor S. Othonis in Montem D. Michaelis.

Eidem monaſterio quoque in vſum fratrum dedit octo prædia quingentis argenti libris comparata: quæ hinc ob notitiam eorum ſigillatim annotare, friuolum duximus. Præterea Eccleſiam iuxta Albuch hæreditario ſibi iure propriam eidem monaſterio cum duabus Eccleſiis aliis donauit, ob memoriam videlicet ſui parentumque ſuorum inibi corpore quiſcentium.

Liberalitas eius in Monasterium S. Michaelis.

Adhuc autem dilectiffimum ſibi locum amplificare deſiderans ſub monte S. Michaëlis Capellam S. Aegidij cum hoſpitali domo pauperum & peregrinorum receptionibus aptâ conſtruxit. Totus enim miſericordiæ viſceribus affluebat; totus eleemoſynæ & compaſſionis affectu ſic ardebat; vt iure cum B. Iob dicere poſſet; *Ab initio creuit mecum miſeratio, & de ventre matris meæ egreſſa eſt mecum. Flebam ſuper eum, qui afflictuſ erat, & compatiēbatur anima mea pauperi.* Nouerat quippe, & aſſi- *de*

Capella S. Aegidij.

de Iob. 31. Ibid. 30.

S. Greg.

duè recolebat illam B. Gregorij sententiam : qui *compassionem non habet, vacuum Episcopi nomen tenet*. Vir eius namque sanctæ charitatis omnibus quidem fidelibus, sed maximè Christi congruit Sacerdotibus, qui & specialius ad hanc exsequendam in ipso sacratissimo suæ ordinationis mysterio commonentur. Cùm enim sacerdos consecratur oleo, per quod charitas intelligitur, manus eius liniuntur, oleum que manibus eius infunditur, vt per hoc vberiora misericordiæ & pietatis opera sibi facienda nouerit. Sed & cum veste sacrata ornatur & amicitur, ei consecrator dicit ; accipe vestem sacerdotalem, per quam charitas intelligitur ; vt ea se totum quasi tunica talari circumdatum & splendidissimè ornatum esse debere meminerit. Quam pius Otto singulari decore vestitus, vsque quaque eam propagare & felicissimis declarare satagebat operibus.

De hospitali domo & Ecclesia S. Ægidij in pedemontis fundata.

CAPVT XXVIII.

Ebb.

Collis mendacij.

Reram bulans itaq; suburbana in circuitu, aptumque locum perlustrans ad *Hospitale* construendum, venit ad collem sub monte S. Michaëlis positum, qui vulgò *Eugenbuhel*, id est, *mendacij collis*, vocabatur, duabus ex causis, siue eò, quòd non naturali terræ situ, sed potius de fundamētis murorum ciuitatis illis aggesta humus in altum excreuerat ; siue pro eo, quòd crebra inibi conuenticula stultorum mendacis & vanitatibus plena agebantur. Hoc ergò spiritualis hic pater in melius commutare desiderans, qui ad hoc se constitutum nouerat, vt praua exstirparet, & bona quæque insereret ; collem ipsum complanari, & Ecclesiam illic B. Ægidij iussit ædificari. Domicilia quoque pauperibus & peregrinis opportuna construi : vt vbi antea seruitus inimici pullulabat, ibi deinceps diuino cultu, & elemosynis pauperum, lucra animarum succrescerent.

Eo

Eo tempore Canonicus quidam Ecclesiæ S. Iacobi, VVichodo nomine, orationis causa beatum visitans Aegidium, reliquias magnificas, id est, pollicem eius comparauit; quæ pius Otto ab eodem sagaciter impetratum altario S. Aegidij cum aliis multiplicibus reliquiis inclusit, Ecclesiamque solenniter dedicans, memoriam eius per omnem locum celebriorem, quam eatenus fuisset, instituit. Hospitalè autem cum eadem Ecclesia primum quidem Gumponi Decano S. Iacobi commisit; postea verò, mediante beatæ memoriæ VVolframo, decimo huius loci Abbate, sancto Michaëli cum omnibus pertinentiis suis contradidit. De quo amabili & reuerendissimo huius loci Abbate dignum est aliqua literis mandare. quia in ingressu eius, Domino largam suæ benedictionis copiam infundente, locus hîc iam panè in omni religione collapsus, noua & mira interioris disciplinæ, & exterioris profectus sumpsit incrementa.

*De Wolframo Abbate per S. Ottonem
instituto.*

CAPVT XXIX.

Hic enim VVolframus ex prouincia Bauarorum, nobili & religiosa ortus parentela, Babebergenſi Ecclesiæ in schola Christi educandus sub ordine canonico traditus; ubi diuinâ præuentus gratiâ, in tenerâ adhuc ætate, sitibundo pectore hauriebat fluenta doctrinâ, ac de die in diem sapientiæ maturitate & elegantiam morum proficiens inter suos Collegas pulcherrimus processit. Siquidem paternæ iustitiæ fortitudo, & maternæ pietatis imago euidentius in eo apparebat iuxta Apostoli dictum:

Quod si radix sancta, & rami.

Et hic quidem sub venerabili Ruperto, septimo Babebergenſi Episcopo: postmodum autem cum annos viriles attigisset ætatis, à pio Ottone primicerius factus, auctorabili sa-

b gacitate,

*Ebb.
VVolfram
Abbas S. Mi-
chaelis ex Ba-
uaria oriundus.*

Rom. II.

gacitate, velut alter Ioseph, curam totius administrabat Episcopatus. Nihil erat in omni Ecclesiastica dispensationis negotio, quod non eius nutu & arbitrio disponeretur.

Sed cum Deus omnipotens statum monasticæ religionis, qui sub Domino Gumboldo nono huius loci Abbate ad nihilum redactus erat, per ministerium reuerendissimi Patris VVolfraami reparare, & nouo Hirsaugiensium Ordine ad meliora prouehere dignatus esset, eundem sæpe dictum sæpiusq; dicendum sapiëtem architectum corporalis ægritudinis molestia perculis sicq; naufragosis mundi abruptum fluctibus ad portum quietis aduexit, castraq; militiæ spiritualis intrare compulit. Nam cum periculoso colli tumore aliquandiu laborasset, iuxta beati Iob sententiam; *terrebis me per somnia, & per visiones horrore concuties*; quibusdam sagacioribus de familia eius, nocturna visione apparuit culmen domus eius repentino lapsu corruere, domumq; con fractam dissipari, illisque inter se hoc musitantibus, & mortem Domini sui præ sagire affirmantibus; ipse pater amabilis hoc rumore pæuefactus est, & internum iudicem hoc verberare ad meliora se vocantem in spiritu humilitatis & animo contrito sequi deliberauit.

*Qua occasione
VVolfraamus
factus sit Mo-
nachus.*

* *Pompis.*

*Iob. 5.
1. Reg. 2.
Isa. 53.*

Itaque disposita domo sua, & solerter præcauens insidias amicorum, & propinquorum à bono eum proposito reuocarententiam, clamat utino tempore, montem S. Michaëlis adscendit, vbi veterem deponens hominem cum * pompis, quibus ornatior aliis incedere solebat, exuuiis, Deo se ipsum hostiam acceptabilem obtulit, & sanctæ conuersationis habitum voluntaria paupertate suscepit. Cum ergò præceptis obediens Euangelicis, cruce sua flagrantissimo corde elata, Dominum secutus fuisset, sine mora verus ille medicus, qui *percutit & sanat, occidit & viuificat, quiq; languores nostros tulit, & agrotationes portauit*, infirmitati eius medelam solita pietate adhibuit, vt ipse primùm corpore & meate sanatus, multis postmodum spirituali magisterio salutem operaretur animarum.

Eo

Eo tempore piissimus pater Otto in Carinthia morabatur; & cum reuersus, quæ circa intimum dispensatorem suum gesta erant, audisset, plurimum in Christo exhilaratus est, licet in administratione publicorum negotiorum grandi solatio destitutus esset. Et accersito eo ad familiare colloquiũ, de statu suo paterna dulcedine requisit: & si consuetudine quã inuenerat, contentus esse vellet? Sed ille vir sagacis animi, distortam & pænè nullam hinc monasticæ religionis disciplinam in breui deprehenderat; & se ad perfectiora tendere, nè in vacuum curreret, respondit. Quo audito, Pastor mitissimus Otto feruori eius admodum congratulatus, ad Hirsaugiense Cœnobium, in sacro tunc spiritualis Ordinis rigore celeberrimum, quantocytus eum cum xeniiis honorabilibus destinavit: eò quod & ipse ibi peculiariter notus esset, ob frequentes illò transmissas elemosynas. Vbi summo cunctorum exceptus tripudio, tum pro sui reuerentiã; tum etiam pro amore pij Ottonis loco tantæ venerationi habitus est, vt etiam post modicum, transcensis aliis Officiorum gradibus, Prioratus honore sublimari mereretur.

*Quomodo S. Otto
suo conuersio-
nem S. VVolf-
rami acceperit.*

*VVolframus
Hirsaugiens
mittitur.*

Fit Prior.

Aderat iam tempus miserendi: quia prospexerat de excelso sancto suo Dominus, vt locum hunc, Montem scilicet S. Michaëlis, diu à spiritualium profectuum germine arefcentem, nouis supernæ gratiæ stillicidiis irroraret, per beatissimum Patrem Ottonem, qui velut aurora pulcherrima, & lucifer matutinus, ad discutiendas & illuminandas priscæ conuersationis caligines calitùs effulfit. Nam cum se totum ad dilatandam eius gloriam, qui eum glorificauerat, & spectabilem præ aliis Coëpiscopis suis fecerat, præparasset, hinc præcipuè, tanquam in ipso capite, religionis monasticæ normam propagare curauit, vt postmodum & aliis, quæ ædificare proposuerat, Cœnobiis, larga benedictio ex huius fontis vbertate proflueret. Ad quod opus diuinum nullus sibi fidelior, nemo sibi viuisus est aptior hoc, de quo loquimur seruo Dei VVulframo, quem dudum in actiua vita sagacissimum nouerat, & nunc in contemplatiua vita audierat.

b 2

Itaque

*Euocatur
VVulframus
Hirsaugia, cui
quinq. alii
fratribus.*

Itaque missa ad Hirsaugiam fida satis legatione, tam eum, quam & alios quinque Fratres religione & omni scientia eximios impetrauit; licet cuncti abscessum dilecti Patris VVulframi molestissimum, & pænè importabilem sibi censerent. Sed nihil erat, quod non pij Ottonis reuerentia & eleemosynarum largitas apud eos obtineret.

** Sillus.*

Veniente igitur eo, absens erat Episcopus: ideoque in Saxonia apud * Curtes Episcopales Mochelen & Schidingen residens, aduentum eius prætolabatur. Postmodum autem, cum reuersus de Carinthia piissimus pater Otto, voti se compotem factum apud Hirsaugiam cognouisset, Deo gratias egit, dilectum sibi VVulframum, ac si è cælo transmissus esset, omni paternæ benignitatis affectu suscepit: & per occultos internuncios primo Seniores, deinde omnem S. Michaëlis congregationem admonuit, vt suæ utilitati per omnia confulentes, in electione Venerandi Patris VVulframi vnanimiter concordarent. Cumque diuina præueniente gratiâ, hoc, vt desiderabat, obtinuisset, vberiores ei, à quo bona cuncta procedunt, laudes exsoluit; statimque in vigilia Palmarum, assumptis Maioribus & Prælati Ecclesiæ, montem S. Michaëlis, magna spiritualis gaudij alacritate plenus, ascendit; vbi in Conuentu publico Dominus Gumboldus ad pedes Episcopi procidens, vltroneam curæ Pastoralis abdicationem fecit; iam senio longinquo se fessum, & ad hanc minus, idoneam protestatus imbecillitatem suam. Beatus ergo Pontifex receptam ab eo curam Pastoralem, mox reuerendo Patri VVulframo assignauit; ipseque Gumboldus in electione eius primus acclamauit, & ex hoc in remotiorem cellam deputatis sibi duobus ministris, & quibuscunque necessariis, secessit.

*S. Otho monet
Monachos S.
Michaëlis vt
in Abbatem
VVulframum
eligant.*

*S. Otho conse-
crat Abbatem
VVulframum.*

Itaque electione Canonica reuerenter satis & vnanimiter facta, pius Otto, moræ impatiens, sequenti die, id est, 18. Cal. April. solenniter eum ante consecrationem Palmarum ordinauit; & ex eo ad statum loci intus & exterius renouandum mirificè totum se accinxit; Primumque abolito communi fratrum consensu vetusto & remisso ordine *Amerbacensium*, nouum & religione plenum ordinem *Hirsaugiensium* instituit.

*Hirsaugiensis
disciplina in
Montem S. Mi-
chaëlis intro-
ducitur.*

Deinde

Deinde paucitatem Fratrum Deo militantium corde tenus dolens, & crebras in conspectu Domini supplicationes pro hoc cum elemosynarum largitate profundens, religiosos viros, & tam diuina quàm seculari scientia ornatos omnimodis hic aggregare studuit. Nec prius ab hoc cœpto destitit, quàm de exiguo numero, vltra septuagenarium multiplicatos videre meruit: quod ipsius literis declaratur, quæ in hunc se modum habent.

70. incola Monasterij S. Michaelis.

De literis consolatorijs Abbatibus monasteriorum per eum fundatis missis.

CAPVT XXX.

Otto, Dei gratia, Babebergensis Ecclesiæ minister humilis, venerabili fratri *Epistola S. Othonis ad varios Abbates.* VVulframo Abbati Cœnobij S. Michaelis, VVigand Tharisiensi, Baldevvino Bantzensi, Eggehardo Vraugiensi, Imbriconi Michelueldensi, VValchuno de Entsdorff, Eriboni de Pruveningen, Friderico de Gengenbach, Eberhardo Scuturenfi, Ottoni Steinensi, Lingero de Regenstorff, Ingrammo de Arnolstein, Præposito de Clunicken, Præposito de Hosterhouen, & omnibus sub ipsis piè conuersantibus, salutem & perseuerantem in Dei voluntate famulatum.

b 3

Cùm

Cura S. Othonis
circa Monasteriorum re-
formationem.

Vm primum pastoralis cura regimen, quamvis indigni suscepimus, monasteria Ecclesia nostra subdita qualiter in monastica religione disposita essent, diligenter attendimus. Sed omnia à disciplina sua rigore nimis resoluta inuenimus; quod molestè ferentes, ac dispensationi nostræ incautum existimantes, diu multumq; laborauimus, fuis ad Deum precibus, vt per diuinam providentiam, qua in sui dispositione non fallitur, hoc mutaretur in melius. Tandem Deus virtutū, cuius est totum, quod est optimum, vota respiciens humilium, in omnibus monasteriis nostris religionis præstitit augmentum: quia vos gregi suo Pastores idoneos elegit, ac fratrum vestrorum numerum in sancta conuersatione multiplicauit; quod in vicino S. Michaëlis Monte ostenditur, quia dum non plus quàm viginti Fratres, & eosdem sub tenui disciplina, inuenimus, iam, Deo gratias, plus quàm septuaginta inibi cernimus, absque hīs, qui honestè conuersantur extrinsecus.

Ephes. 4.

Vnde nos non mediocriter latificati, omnes vos Pralatos ac subditos in charitate sancta appellamus, omnium pedibus humiliati, in Deo, & propter Deum obsecrantes, vt dignè ambuletis vocatione, qua vocati estis, & religionis vestræ ac spiritualis disciplina vigorem alij succedentes aliis hereditario iure in longitudinem dierum conseruetis.

In memoriam ergò tam salubris exhortationis addimus decretū nostræ Episcopalis confirmationis dirigendum, transcribendum, relegendum singulis monasteriis, Monastica religionis spiritualem militiam, Deo placitam, hominibus acceptam, celebrem angelis, terribilem hostibus, vt iam per omnia Cænobia nostra sub auctoritate Spiritus sancti renouimus, instituimus, sic deinceps integram illibatamq; perseuerare sancimus atque decernimus; commendantes eam sub testimonio Christi & Ecclesie vobis electis Reëtoribus ac dile-

dilectis Fratribus per vos nihilo minus commendandam omnibus vestris successoribus.

De cetero in nomine Domini vobis benedicimus. Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vos in Christi visceribus.

His mellifluis & auctorabilibus tanti Patris verbis evidenter satis declaratur, quàm intimo & flagrantissimo affectu, sanctam monasticam professionis religionem adamauerit, quantùm diligentiam eam in quibuscunque poterat locis, sed potissimum apud nos, propagare studuerit. Qua, vt desiderabat, propagata, Deo fauente, Fratribusque tam merito quàm numero multiplicatis, etiam materialem Ecclesie fabricam cum vniuersis monasterij officinis; necessaria & congruenti amplitudine dilatare curauit: tanquam & ei spirituales filij sui affectuosa vnanimitate proclamarent: angustus est locus mihi coram te, fac spatium mihi, vt inhabitem. Et ô beatus ille, qui tandem desiderij sui, quod in multiplicandis religiosis Fratribus habuerat, compos effectus, iuxta Prophetiam Isaia, à Domino audire meruit; *Leua in circuitu oculos tuos, & vide omnes: isti congregati sunt, venerunt tibi. Vtuo ego, dicit Dominus: quia omnibus his velut ornamento vestieris, & circumdabu tibi eos, sicut circumdat sponsa monile sibi preciosum.*

*Quid effecerit
epistola & cura
sua S. Otho.*

Isa. 49.

Quomodo enim non gauderet, & gratulabundus Domino iubilaret, cum non solum ex vicinis, sed & de longinquis multarum regionum partibus illustres quosque & sapientes, ac diuersarum artium imbutos peritia, ad locum dilectæ requietionis suæ congregari cerneret, quos nimirum bonæ opinionis eius fama, per totam Ecclesie domum diffusa, & indefessa oratio, quæ elemosynarum largitate fulciebatur, illò attraxerat? His nempe deuotissimis filiis, quasi floribus speciosis adornatus erat. His tanquam monilibus ambiebatur, cum & hîc, & in omni actu & negotio eorum intimis præueniebatur suffragiis, ac comitabatur; ac post in resurrectionis gloria nobili eorum stipatus frequentiam regi regum accensis lampas-

*Accursus ad
Montem S. Michaelis.*

lampadibus occurret; vbi & filij de patris honore, & pater de filiorum salute perpetuò letatur.

Sed his per excessum dictis ad narrationis ordinem redeuntes, causam & rationem antiqui monasterij dissoluendi, & noui deinceps maiori ambitu reparandi posterorum notitiã pandamus.

De causa antiqui monasterij dissoluendi, & noui maiori ambitu reparandi, & de dedicatione monasterij.

CAPVT XXXI.

Elbe.

*Terramotus
Bamberga.*

Sap. 5.

** Sic habet
manuscriptũ
exemplar.*

*S. Otho Templũ
S. Michaelis
reparat.*

SIquidem Anno Domini M. C. XVII. tertio Nonas Ianuarij, id est, in octaua S. Ioannis Apostoli, peccatis hominum exigentibus, terræ motus factus est magnus quarta feria, luna vicesima sexta, hora vespertina, impletã prophetiã, quæ dicit; *Pugnabit cum illa orbis terrarum contra insensatos.* Hoc siquidem terræ motu Ecclesiæ nostræ fabrica, quæ & antè iam longa temporis vetustate, ex parte scissa erat, ita concussa est, vt lapis magnus in frontispicio vel culmine * scumarij subito lapsu proruens, totius monasterij ruinam minaretur, cunctosq; ingenti pauore perculsos in fugam conuerterat; & tamen, mirum dictũ, grandis hoc lapide, qui totum incircuito opus sua conclusionem firmabat, lapsu, reliqua templi fabrica licet hiatu terribili, casum iam iamque minaretur, immobilis perstitit, donec post festa Paschalia, iussu pij Othonis destructa & solo adæquata est.

Hinc iam noui templi ædificatio, quod maiori se ambitu dilataret, cœpta est: vbi tanta se libertate beatissimus Pater Otto, pro feruore accelerandi operis, profudit, vt cunctis stuporem, multis quoque inuidiam tanta pecuniæ profusio pareret. Nam cum quadam vice, eo apud Castrum Bodenstein posito, pecunia defecisset; & fidelissimus Camerarius eius, Erbo nomine, deuotus S. Michaelis famulus, qui postea hic in lau-

in sancta claruit conuersatione, perniciousiter ad Episcopum tendens, defectum hunc ei insinuasset; ille statim centum marcas argenti beato offerens Michaëli, eum, moræ impatiens, redire vrgebat. Qui piæ voluntatis plenus thesauro, quo nihil ditius Deo offertur, tanta miræ deuotionis festinantia reuersus est, vt eâdem die memoratum pondus argenti ad altare S. Michaëlis, tanquam holocaustum gratissimum, imponeret, sicque cœpto operi tota virtute & sagacitate instandum vrgeret.

Igitur perfecto iam templo, quod in modum crucis, vt *Templum in formâ Crucis.* cernitur, constructoris sui præcepto ædificatum est; dedicationem eius in arbitrio Fratrum constituens, vt pote cum quibus cor vnum & animam habebat, mandauit, vt certam ei significarent diem, qua tantæ solennitatis celebritas communi omnium voto ageretur. At illi multam inter se conquisitionem facientes, tandem consilio reuerendi & doctissimi Patris VVigandi, de quo in secundo huius operis libro dicemus, unanimi consensu definierunt, vt in Cal. Septembris eadem celeberrima fieret dedicatio: congruenti satis & acceptissimo *Dedicatio Temppli nou.* ordine, tam pro beati Aegidij patrocinio, cuius ea dies natalicio illustratur, quàm & pro antiqua huius diei reuerentiâ, quam sacræ Mosaicæ legis obseruantia constat præcipua insigniri solennitate, sicut in libro Leuitici legitur, loquente Domino ad Moysen: *Leuit. 23.* Mense septimo prima die mensis erit vobis Sabbatum memoriale clangentibus tubis, & vocabitur sanctum, omne opus seruile non facietis in eo, & offeretis holocaustum Domino; quia dies propitiacionis est, vt propitietur vobis Dominus Deus vester. Et item in Libro Numeri: *Nom. 29.* Mensis septimi prima dies venerabilis & sancta erit vobis; omne opus seruile non facietis in ea; quia dies clangoris est & tubarum; offeretisque holocaustum in odorem suauissimum Domino, &c. quæ de ritu sacrificiorum mystico nunc in Ecclesia celebrandorum ibi exsequitur. Sed & decima, & decimaquinta eiusdem mensis dies sacra festiuitate celebres, & nullum in eis opus seruile fieri, sed solenne sacrificium Domino offerri lege præcipitur, de quibus modo dicendum non est.

De

Origen. Hom. 9.
in Leuit.
Psal. 80.

De huius autem sacratissimæ diei celebritate Origenes sic loquitur : Prima die septimi mensis Neomenia tubarum est, sicut dicitur in Psalmo; tuba canite in initio mensis : ista est solennitas repropitiationis : in hac sola die Pontifex induitur omnibus Pontificalibus vestimentis. Tunc induitur manifestatione & veritate; tunc ingreditur ad illa inaccessibilia, quod semel in anno accedi tantummodo licet, id est, in sancta Sanctorum. Semel enim in anno Pontifex populum derelinquens ingreditur ad eum locum, ubi est propitiatorium, & super propitiatorium Cherubin, ubi & arca testimonij & altare incensi; quo nulli introire fas est, nisi Pontifici soli.

Luc. 4.

Si ergo consideremus verum Pontificem Christum, quomodo in carne quidem positus per totum annum erat cum populo, annum illum, de quo ipse dicit; euangelizare pauperibus misit me, & vocare annum Domini acceptum, & diem remissionis; aduertimus, quomodo semel in isto anno, in die propitiationis, intrat in sancta Sanctorum, hoc est, cum implera dispensatione penetrat calos, & intrat ad Patrem, ut eum humano generi propitium faciat, & exoret pro omnibus credentibus in se.

1. Ioan. 2.

Hanc repropitiationem eius, qua hominibus repropitiat patrem, Ioannes Apostolus commemorat dicens : Aduocatum habemus apud patrem Iesum : & ipse est propitiatio pro peccatis nostris. Sed & Paulus similiter de hac repropitiatione scribens ait de Christo; quem Deus posuit propitiatorem in sanguine eius per fidem. Igitur dies propitiationis manet nobis usquequo occidat sol, id est, usquequo finem accipiat mundus. Stamus enim nos pro foribus, operientes Pontificem nostrum commorantem inter sancta Sanctorum, & c. id est, apud Patrem, & exorantem pro peccatis eorum, qui se expectant.

Orig. Hom. 24.
In lib. Numerorum.

Hæc Origenis eximij Doctoris verba sunt: qui item alio loco de hac solennitate, quæ est prima die septimi mensis, sic ait : Sicut inter dies septimus quique, dies obseruatur Sabbatum, & est festiuitas: ita & inter menses septimus quique, mensis Sabbatum est mensium. Agitur ergo in eo festiuitas, quæ dicitur Sabbata Sabbatorum, & fit in die prima mensis septimi: memoria tubarum. Sed quis est, qui memoria tubarum festiuitatem gerat, nisi qui potest scripturas Propheticas & Euangelicas atque Apostolicas, quæ velut caelesti quadam personant tuba, mandare memoria, & intra thesaurum cordis sui recondere? Qui ergo hæc facit, & in lege eius meditatur die ac nocte, iste festiuitatem gerit memo-

Psal. 1.

rie

ria tubarum. Sed & si qui potest gratias illas sancti Spiritus promereri, quibus inspirati sunt Propheta, & psallens dicere, canite in initio mensis tabernaculi in die insignis sollemnitate eius; & qui scit digne in Psalmis iubilare *Psalm. 80.* ei, Deo agit sollemnitatem tubarum.

Est adhuc & alia sollemnitas septimum illustrans mensem, videlicet scenopegia, id est tabernaculorum, Deo grata festiuitas. Latatur enim cum viderit fideles suos non habere fixum, & fundatum animum super terras; sed in tabernaculis quasi quotidie migraturos habitare, non desiderantes, quæ terrena sunt, nec umbram vite huius quasi possessionem propriam & perpetuam deputantes: sed velut in transitu positos, ad veram patriam, unde egressi sunt, ad paradisi festiuitatem properare dicentes; aduenæ sumus & peregrini super terram, sicut omnes patres nostri. Cum ergo sic peregrinari se in mundo senserint, & parati sunt citò transire, & exire se ad anteriora, ut hereditatem capiant futurorum: Deus in hiis latatur, & diem festum agit super eos.

Hæc nos de opusculis tanti Doctoris, qui in ea parte, qua Presbyter, neminem post Apostolos habet æqualem, hic inseruimus ad commendandam sacratissimæ huius festiuitatis celebritatem, quæ aliarum sollemnitatum mater est, & convenientissimè prima die septimi mensis agitur; qui & in veteri lege celeberrimus est, & in hoc nouæ gratiæ tempore natalitio, tam eximij Patris Aegidij, qui singularis tribulatiuum portus, & certum remedium est, decoratur.

Hyperbole ignoscenda, & qua se veterum auctoritate tueat.

Hæc igitur iucundissima sollemnitas tãto ardentius omni deuotione spirituali colenda est, quanto dulcius imaginem & umbram cælestis illius præfert dedicationis, vbi verus Pontifex Christus, consummato templo suo, quod ab origine mundi vsque ad finem seculi de viuis atq; electis construit lapidibus, desiderabilem & nunquam deficientem celebrat sollemnitatem; ad quam suspirare, & omnibus cordis medullis anhelare cunctos Ecclesiæ filios hæc transitoria commonet dedicatio.

Sed iam ad narrationis ordinem redeamus. Igitur audita, piissimus Pater Otto filiorum suorum legatione, qua in Calendis Septembris dedicationem fieri vnanimiter flagitabāt, aptum quidem & rationale hoc approbavit: sed vnū erat,

c a quod

Capella S. Aegidij.

Vdalricus Sacellanus S. Aegidij.

Aegrotat S. Otho.

Edit. Canis. lib. 3. cap. 44. Preces pro sanctitate S. Othonis.

S. Othoni apparuit Angelus.

Convalescit S. Otho.

quod consensum eius aliquantula contradictione retardabat: quia Capellam Beati Aegidij in Hospitali à se constructam, & vnicè sibi dilectâ solita popularis còkursus veneratione fraudari metuebat, nimirum cunctis in montem S. Michaëlis, tantæ festiuitatis gratiâ inuitante, accurrentibus. Quapropter sine voluntate & petitione Vdalrici religiosi eiusdem Ecclesiæ Sacerdotis, id se facturum negabat. Qui mox, urgente spiritali patre VVigando, qui hæc omnia speciali administrabat diligentia, Episcopum adiit, & prudenti ratione dedicationem hanc Capellæ S. Aegidij in nullo officere, quin imò maiorem & reuerentiam, & cultum parturire affirmabat: cuius assertionem Pastor piissimus approbans, demum assensit: & venerabili VVolframo Abbati Fratribusq; vniuersis paterna dulcedine mandat, se desiderijs eorum, & in hoc, & in omnibus promptissima affectione parituros.

Appropinquante verò eadem sacratissima die, summus Arbiter, qui quos amat, corripit & castigat, huc beatissimum Patrem corporalis ægritudinis tam graui perculit molestia, vt penitus fracta corporis virtute, decumberet, omnemque propositæ dedicationis intentionem postponeret. Quo audito, vniuersi nimia mœroris anxietate percelluntur, cunctos nubes, & caligo tristitiæ innouit, & vt natura docet, capite vulnerato, cætera quoque membra dolore atteri, languorem pij pastoris grex deuotus suum deputabat.

Vnde quod solum in his erat remedium, toto ad Deum corde conuersi lacrymosis suspirijs cum oblationibus hostiarum & eleemosynarum, salutem ei & sospitatem calitus imprecari non cessabant, donec prospiciens de excelso sancto suo Dominus clamores & gemitus pauperum suorum exaudire dignatus est. Illis enim tanta precum & votorum instantiâ diuinæ aures clementiæ pulsantibus, quadam die Pater amabilis, dum meridiano somno apud Castrum Bodenstein quiesceret, vidit speciosum iuuenem, qui re vera angelus Dei erat, lecto suo gratulabundum assistere, & magna incunditate antiphonam; *In domum Domini letantes ibimus; psallere. Nec mora; expergefactus sanum se & incolumem sensit, statimq;* quod

quod visio portenderet, intellexit. Et accersito Capellano suo
* Seufrido, visionem exposuit, eamque VVulframo Abbati
celeriter nuntiari, & omnia futurae dedicationi necessaria na-
uiter preparari mandauit. Quo nuncio lætissimo, quasi re-
sponso diuinitus accepto, mœror in gaudium, luctus in læti-
tiam versus est, cunctique debita laudum præconia non solum
tantum oris, sed & iubilo cordis in cœlum ferentes, tantæ so-
lennitatis iucunditatem spe flagrantissima præstolabantur.

* Seufridus, seu
Sifridus, qui s.
Othonis vitam
scripsit.

Igitur anno Domini M. C. XXI. Indictione decimaquar-
ta. in Cal. Septemb. dedicatum est monasterium S. Michaëlis
Archangeli in Monte Babebergensi à venerabili Ottone eius-
dem sedis octauo Episcopo in honorem præscripti Archange-
li sanctique Benedicti Abbatis, sicut à primordio foundationis
monasterij definitum est.

Quando dedi-
catum nouum
templum S.
Michaelis.

*Quàm honorificè sanctus Otto mundo ac re-
gibus mundi reddiderit ea que illo-
rum sunt.*

CAPVT XXXII.

Regibus quippe seculi super omnes regni Ponti-
fices honorificè ac fideliter domi forisque serui-
uit. Principum quoque sibi familiaritates & a-
micitias intimas conciliauit, ministerialibus &
feudatis Ecclesiæ suæ propria iura & honorem intemeratum
conseruauit. Familiam denique & omnia sibi adhæren-
tia firmissimo pietatis præsidio, & maternæ
affectionis ala confouendo
protexit.

Thimon.
Vide Vitam o-
dit. à Can. cap.
15 fol. 256. cuius
menda hinc
emendare li-
cebit.

*Quod stipendia Episcopalis mensa nunquam
in aliquo minuerit.*

CAPVT XXXIII.

*Thimon.
Reditus mensa
Episcopalis di-
ligenter conser-
uat S. Otho.*

Stipendia Episcopalis mensę nullius vnquam ne-
cessitatis occasione minorauit, Sed, si quid de
patrimoniali fundo Ecclesię maricis, propter
adiacentiam & opportunitatem, Cœnobiis con-
tulit; emptitiis & aduentitiis prædiis recompen-
sare cum aug-
mento curauit ei: quia de iniusto non posse fieri dicebat elee-
mosynam: Iniustum autem, imò iniuriam maximam esse af-
firmabat, aliqua largitione aut feudatione sine recompen-
satione, tabulam minuere successorum. Ad hanc ergò exclu-
dendam suspicionem, ne cuiquam succedentium sibi Episco-
porum fas sit dispositioni eius, quæcunque superordinare,
vel ab ipso bene ordinata rescindere, sedes Apostolica, eius
postulatione, super his omnibus huiusmodi ei confirmatio-
nis priuilegium porrexit.

*De priuilegio Callisti Papa sancientis, nulli
mortalium licere religiosa opera eius,
vel instituta cassare.*

CAPVT XXXIV.

Callistus Episcopus seruus seruorum Dei,
venerabili fratri Ottoni Babebergeni E-
piscopo, salutem & Apostolicam bene-
dictionem.

*Refert hoc di-
ploma. Baroni
ad annũ Christi
1124. Et liquet
ex Indicatione
subiuncta.
Vide Vitam e-
ius. à Can. lib. 1.
cap. 16.*

*Anctorum Patrum præceptis & Canonicis sanctio-
nibus demonstratur, quòd prædia & possessiones
Ecclesiarum, quæ vota fidelium, præcia peccato-
rum,*

rum, & pauperum patrimonia non immeritò nuncupantur, vendi, vel alienari non debeant. Quae enim diuina maiestatis obsequio & caelestium secretorum vsui sunt dicata, non decet in alienum ius redigi, vel in alterius seruitij formam transmutare: nempe, vt Beati Symmachi verbis loquamur; Possessiones, quas vnusquisque Ecclesie proprio dedit aut reliquit arbitrio, alienari quibuslibet titulis aut distractionibus, vel sub quocungq; argumento non patimur.

Alienari non debent, quae semel Deo dicata sunt.

Ea propter, nos tuis iustis postulationibus annuentes, * mansos, qui Episcopalis mensa tua seruitio dediti sunt, in eodem statu, in quo bene à te dispositi cognoscuntur, futuris temporibus permanere, praesenti scripti nostri confirmatione sancimus, statuentes, vt nulli successorum tuorum, vel alicui hominum liceat eos vendere, siue in Laicorum beneficium trahere, aut in vsus alios commutare: Sed, sicut à te dispositum est, de vnoquoque praedictorum mansorum denarius vnus, annis singulis, Babebergeni Ecclesie, pro anima Imperatoris Henrici fundatoris eius, ad concinnanda luminaria conferatur.

* Mansus, seu Mansum; est fundus, vel pradium.

Mansuarij, Sillici mansos incolentes: Idem Manentes appellatur; quod in Mansis manent.

Abbatias verò & regulares Canonicas per industriam tuam in religionis Ordine stabilitas, & alia à te rectè constituta, nulli hominum facultas sit in posterum immutare. Si quis autem contra hanc nostram confirmationem venire temerario ausu praesumpserit, excommunicationis vinculo subiacebit. Data Laterani, Idib, Aprilis, Indictione secunda.

Quomo-

*Quomodo auxerit rem familiarem Episcopij
in temporalibus*

CAPVT XXXV.

*Thomov.
Vide vitam e-
dit. à Can. lib. 1.
cap. 37.*

*Castella Episco-
patus Bamber-
gensis per S. O-
thonē adiecta.*

*Quomodo lau-
dandus S. Otho
ob rei familia-
ris curam.
* subintellige:
rem familiarem
augere studuit.*

REm quoque familiarem Episcopij, sicut prædiis & possessionibus, ita etiam ædificiis & Castrorum munitionibus adiuuit, atque sublimauit. Nam per diuersa loca, & curtes Episcopij quatuordecim Basilicas, & quatuor cœnacula elegantis fabricæ construxit. Præterea sex castella, quæ pridem non habuit, dominio Episcopatus adiecit; vnum videlicet, Albuinestein; secundum, Luipoldestein; tertium, Geutenrent; quartum, Hempfenvelt; quintum, Ebersperg; sextum, Eckenvelt, Castrum verò Albuinestein, quod etiam dicitur Bødenstein, fere in medietate situm Episcopatus, octingentis argenti libris, nec non decem & septem auri talentis comparauit, prouidens in hoc & sibi, & posteris non modicum pacis subsidium. quia, bonis Ecclesiæ in circuitu positis, defensio est & terror inimicis.

Multa quidem commemorare possem, quæ illius studio, & labore in rebus temporalibus Episcopatu accesserunt; sed parcius hæc laudanda puto; quia pœnè omne genus hominū acquirendi studiosum est, & sua cumulandi: neque, ut id faciunt, egent exemplo, sed, ne malè id faciant. Hic ergò non in eo quidem magnoperè laudandus, quòd rem familiarem quaerere & augere sollicitus fuit; sed hoc in eo non temerè laudatur, quòd his rebus, * à quibus abesset turpitudine & auaritiæ suspicio, diligentiam videlicet & frugali parimonia, quæ sanè hinc aduertipotest.

Quan-

*Quanta diligentia & parsimonia res Ec-
clesiæ seruauerit.*

CAPVT XXXVI.

Tempore quodam in domo Episcopali domestica habens rei nomen fortè nuper emprum vestiebat. videns & probans si aprè sederet corpori. Et ecce *Brusso* quondam Argentinensis Episcopus, colloquio & moribus apprimè festiuus adueniens; Benè est, inquit, bene est: senior noster bonum habet pellicium. Erat autem ad oras capitij & manicarum modicè vulpinis abumbratum: nam cætera pars cute leporina constabat. Et Episcopus; Sic est, inquit, sed miserum me, cardè mihi venit; bis binis vncijs constat. Vide sne, qui tam benignus in alios extitit, quàm parcus in semetipsum fuit? * Non in veste, non in cibis rebus Episcopij vnquam indulgentiùs vti voluit: nec voluptati, sed necessitati suæ tantum prouidebat. * Quin etiam aiunt, illum, humilitatis causa, ocreas vel subtalares dissutos, plerunque ad sartorem misisse. Murmurantibus autem de hoc aliquibus: Sinite, inquit, fratres, sinite; res Episcopij eleemosynæ sunt fidelium, vanis vsibus eas profligare non debemus.

Etiam hac ex Timone se desumpsisse, Andreas testatur. Sed non comparent in editione Canis. Et videtur initium huius narrationis corruptum, nec nisi ope manuscriptorum Codicum sanabile.

** Hac sunt ex Timone, Side Sitam edit. à Canis. cap. 18.*

De ipsius parsimonia & frugalitate.

CAPVT XXXVII.

Hæc in vestitu ei frugalitas fuit; at in victu quomodo se restrinxerit, vix vlli credibile videbitur. Nam dixisse hunc pro certo accepimus: Nunquam se ad satietatem panem in Episcopatu comedisse: Semper enim sobrius ac penè ieiunus de Cæna vel prandio surrexit: apposita omnia infirmis pauperibus ac mendicis impertiens. Quodam ieiunij tempore multa piscium penuria fuit. Sed quidam Procurator eius lucium paræ quantitatis, emptum

Timon.

Lib. 1. cap. 18. Sira. ed. à Cat. Frugalitas 8. Othonis in Vita.

*Memorable
exemplum fra-
galitatis &
charitatis in
proximum.*

duobus solidis, prandenti attulit benè paratum, modè obsecrans vt se vberius reficeret vel cibo, qui tam magno cõstabat. Cui Episcopus, quanto, inquit? Procurator, duobus, ait, solidis. Et Episcopus: absit, vt miser Otto solus hodie tot denarios absumat; leuansque discum: defer, ait, hunc preciosum cibum Christo meo, qui mihi me ipso pretiosior esse debet. Defer, inquit, ei, sicubi ægrotus in lecto iacet, vel paralyticus. Nam ego robustus hoc me pane reficiam. Sic ille in opulentia sua deliciis affluebat.

De consuetudine corporalis disciplina.

CAPVT XXXVIII.

*Vita à Canis.
ed. loc. cit.
Notet hoc Præ-
dicantes Lu-
therani, maxi-
me Superin-
tendentes.
Apoc. 3.*

Paterea in consuetudine habuit à manibus sacerdotum in conclau corporales accipere disciplinas, sanè adeò acres, vt cruor aliquando latera eius tingeret. Ipse quoque Pater cælestis, qui ait; *Ego quos amo, arguo & castigo*, suo interdum verberare ad eruditionem eum rangebat.

De flagello infirmitatis eius, & quid inde boni promeruerit.

CAPVT XXXIX.

*Vita ed. Canis.
lib. 1. c. 19.*

** Indicem Re-
liquiarum.*

Reram vnum de flagellis eius, causamque siue ordinem monstrabo, quidue inde boni prouenerit, dum fortè in vico, qui dicitur Buchebach, diuinarum rerum studiosus * *chartulam Patrociniorum* legisset, & in ara Ecclesiæ multas & permaximas sanctorum reliquias reconditas agnosceret; ad nobiliora loca eas transferre cogitabat, vbi ampliore honore diuinæ seruitutis à religiosis colerentur. Itaque assumptis clericis, ieiunio & oratione præmissa, pia, vt dictum est, intentione, sigillum altaris solui præ-

præcepit. Sed hæsitantibus cunctis & trepidantibus, ipse ferramentum accipiens : absit, inquit, vt tantum decus, sub ramvili schemate remaneat : cumque bis aut ter sigillum malleo percuteret, sanguis de cistula plumbi cucurrit, ac si de corpore animalis flueret.

Referat S. Otto sepulchrum eius usq̄ ad altaris. Sanguis inde profuit.

Sed quid? Turbatur Episcopus; ferramentum proiicit; stupent omnes; opus cœptum omittitur: ad orationem tam ipse, quàm omnes qui aderant, se prosternunt; commissi veniam postulant. Sed Pater omnipotēs sapiens ac benignus, qui ad disciplinam filium erudire parabat, graui statim languore tetigit Ottonem suum, ad eò, vt vitæ terminum putaret.

S. Otto in morbum incidit.

Igitur inualescente morbo, cum euadere non speraret, eum, quem maximè fidum & familiarem habuit Abbatem S. Michaëlis, Vulframum vocauit, vt siue ad vitam, siue ad mortem res vergeret, fide & obsequio fidelis amici vteretur; qui dum eius lectulo assisteret, eiusq; dolores modis, quibus poterat, leuare curaret. Otto beatus, monasticæ religionis præcipuus amator, habitum monachi ardentissimè flagitabat; à multis annis se dicens in proposito habuisse, depositis Pontificalibus, in paupertate spiritus & contritione cordis Deo seruire sub magistri obedientia. Verùm Abbas gnarus & prudēs, & magni consilij, obedientiam quidem ægrotantis suscepit, desiderium laudās & petitionem. Porro de habitu distulit ingeniosè. Hinc post aliquot dies melioratur ægrotus, voti memor, habitum quarit religionis, disponit de rebus suis, ad monasterium se portari mandat.

A. Auocat VVolf-ramum Abbatem.

S. Otto habitu Monasticum induere cupit.

Abbas igitur lætus de feruore voti sui, adhibitis compluribus honestis viris, de hoc verbo cum eis communicat. At hi quidem perspectis omnibus, inutile factum dicunt, personam talem, Ecclesiæ & pauperibus Christi tam necessariam ad silentium monasterij transire. Itaq; cum reuerentia Episcopum interrogat; si promissam sibi obedientiam implere vellet. Ille verò, in eius, inquit, nomine, qui pro nobis Deo Patri vsq; ad mortem obediuit, tibi obedire paratus sum. Cui ille; Et ego, inquit, in nomine ipsius tibi iubeo, Pater sanctissime, sub onere accepti regiminis vsque ad diem vocationis tuæ permanere

VVolframus S. Ottonem sanctè deludit.

nere ad honorem & vtilitatem Ecclesiæ, ad consolationem egenorum & pauperum Christi, in subleuationem viduarum & orphanorum facere sicut facis, ad consummandum cœpta tua in operibus bonis; & vt breuius dicam, facere quod facis, operari quod operaris pro æterna vita & centuplo. Quis enim monachorum tantæ perfectionis est, vt eius merita vel paupertatem tuis diuitiis adæquemus?

Stadium eleemosynæ & hospitalitatis.

Igitur post hæc tempora Episcopus Babebergenfis totus in eleemosynas, totus in hospitalitates pauperum, & peregrinorum versus est. Quidquid frumentorum victualium, quidquid auri vel argenti vsquam vel vnquam reperiri potuit, peregentium manus in thesauros cæli transmissum est.

De fame & sterilitate annorum, & in his de ipsius Operibus.

CAPVT XL.

Thimon. Vita & dit. Carnif. lib. 1. c. 20.

Pauperum strages ex fame. Cura sepeliendi mortuos.

EO tempore Orientalis Francia sterilitate annorum magna panis inopiâ laborabat. Ipsi namque opulentiore famis etiam extrema necessitate squalebant; inopes & mendici passim per plateas & agros mortui iacebant; ita vt præ multitudine in cœmeteriis humari non possent. Sed vir Dei misericordiæ plenus, memor Tobie, modò per se, modò per alios sepeliendi officium compleuit. Vbi autem cadaverum multitudo sepulturam ordinatam fieri non sinebat, ingentes fossas preparauit, & centenos ac millenos simul quandoque terra mandabat, precio conducens homines, qui talibus officiis iugiter inservirent. Ipse autem per se omnia lustrabat, vicos, plateas ac domos pupillorum. Vespere, mane & meridie, nec non etiam nocturno tempore, visitando ægrotos, reficiendo famelicos, omniq̃ ingenio bene operandi vias inquirebat.

De

*De muliere mortua, quam ad cœmeterium
ipse humeris suis portauit.*

CAPVT XLI.

Accidit ergò die quadam æstu meridiano, quando intus in vmbraulis & refrigerariis suis soporatur homines; Episcopus, accito cubiculario, more suo, ad hospitale pauperum pergebat. Dum autem iret fœtor inhumati corporis non procul à via de sub vrticis nares eius tetigit. Substitit ergò, & cubiculario suo digito suo locum demonstrans; sentio ait, tanquam illic corpus humanum iaceat. Pergente puero, sequitur Episcopus; diligenter querunt, ac tandem inter herbas & siluam stantis vrticæ proiecum ad sepem cadauer inueniunt mulieris, lacero vultu, & ab auibus comesto. Episcopus conspecta miseria, ferit pectus, sortem deslet humanam, flagellum diuini confitetur iudicij. Postremò seipsum culpabilem, se reu addicit, qui ea die, qua hæc fame periiisset, multis panibus abundaret.

*Reperit S. Otho
cadauer mu-
lieris.*

Dehinc, dicta breuiter oratione pro anima iacentis, manum mittit ad corpus: cubicularium hortatur leuare secum. At ille; Noli, ait, Domine, noli sacras manus tuas inquinare.

Curram & vocabo alios, ac sepeliemus eam. Cui Episcopus;

Abstine, inquit, *ut sororem meam*, filiam Adæ, imò filiam Ecclesie, tangere despiciam. Portabo mortuam, quam viuam pauiisse debueram. Sed tu, rogo, iuua me, certus, quod à Deo, & à

*Corpus ex ani-
me in humeros
sublatum ipse
S. Otho ad se-
pulturam de-
fert.*

me quoq; mercedem accipias. Ille autem, etfi horrore pariter & fœtore propelli potuisset, tamen dum luctantem & laborantem, ipsiq; oneri humerum iam aptantem vidit, vicit semetipsum; & clausis naribus, auerso que vultu dorsum inuisæ subiicit sarcinæ, & cum Episcopo communicato labore, ad cœmeterium cadauer fœtidum deportauit, cantante ac flente Sacerdote; *Heu mihi Domine, quia peccaui nimis in vita mea, quid faciam miser? vbi fugiam, nisi ad te Deus meus? miserere mei, dum veneris in nouissimo die.*

d 3

Do

De propensioribus eius postea eleemosynis.

CAPVT XLII.

*Thimon.
Liberalitas eius
tempore
famis.*

Videns ergo, quia tempus eum monet: omnes apothecas suas aperuit; panes præparat, alit egentes; & ecce, quasi ad vniuersales nūdinas de tota provincia famelicorum turbæ concurrunt; de monasteriis virorum ac feminarum Præpositi ac dispensatores, omnesque, quos annorum egestas premebat, ad promptuaria Episcopi currunt, sperata subsidia, sine mora inuenientes. Cumque messis appropinquaret, & maturæ iam segetes ubique locorum falcem postularēt, multa millia falcium pauperibus, quos toto anno aluerat, præparata distribui fecit: atque refectis omnibus, in festiuitate B. Iacobi; Ecce, inquit Pater optimus, filioli mei, terra coram vobis est; finita est dierum malitia; & accipiens singulas fales, singulos addidit denarios, vnicuique denarium & falcem, instrumentum operis, & viaticum: sicque valefecit eis in bonitate & gaudio eos dimittens. Is modus, id officium ei fuit omnibus annis inopiæ ac sterilitatis.

De cooperimento valde precioso quod super leprosum poni iussit.

CAPVT XLIII.

*Thimon.
Hac in Canō-
sana edit. ex-
stant lib. 3. c. 30.*

Vx Polonia Bolezlau, omnesque terræ illius meliores summa ei amicitia iuncti erant, frequenter ei salatorias mittebant, donariis suis eum magnificè visitabant, meritis ac precibus se apud Deum iuuari posse plurimum confidentes. Alij quoque Principes ac diuites de omnibus terris, audientes famam operum eius, audientes eleemosynas & largitates eius circa egētes; multa ei & sæpenumero ingentia dona mittebant, socios se fieri & participes studiorum eius deuotè postulantes.

Qua-

Quadam vice tegumentum nocturnale mirabilis precij de serico, auro, & megalina pelle confectum, inter alia dona ei allatum est; ipseq; auctor doni specialis amicitia signum hoc esse nuntiās, obnixè rogabat, vt in recordationē sui eius vsum dignaretur, neue de profligatione rei causaretur, deuotè promittit, hoc detricto vel parumper absumpto, aliud se transmiffurum. At Præful, accepta veste, plicat eam ac replicat. & diligenter vndique perspectam, vestiario suo commendat. Deinde, portitoribus & legatis sub persona mittentis reuerenter inclinatur, gratiasq; agit dicens; siquidem munus hoc magnæ dilectionis testimonium est; & ego in memoriam datoris in perpetuum illud seruare curabo, ita sanè, vt nec fures mihi farentur, nec tinea demoliatur, vel ærugo. Habebat autem cognitos, & ex nominibus propriis notatos omnes paralyticos, languidos, cancerofos, seu leprofos de ciuitate sua, modum, tempus & quantitatis languoris eorum per se inuestigans, congruaq; subsidia omnibus prouidebat & curabat.

Vocato ergo vestiario; tolle, ait, præclarum illud & carum mihi tegumentum, ac pone super illum paralyticum, nomine vnū designans, quem sciebat longis doloribus affectum, vlcerebus scatenentem & vermibus, cuius fetorem vicinia tota perhorrebat. Abit ille, ac mandatum implet, & delicatissima veste miserimum illum cooperit; mirantibus ac stupentibus omnibus qui hoc videre potuerunt.

Sefridus. Ego huius rei testis sum; sed confiteor peccatum meum. Illis diebus sic affectus eram, vt hoc idem factum deliramento compararem. Sed non solus ego de hoc murmurabam: erant complures me maiores ac nobiliores talia dona de manibus illius accipere consueti; qui spe huius delusi, vix ab iniuriâ linguas tenuere; aientes non opus esse megalinistegi pellibus leprofos & paralyticos, quibus vtique ouium aut leporum vestimenta sufficere potuissent. Sed nunc scio prudentiam tanti viri duplici hoc ratione fecisse; scilicet vt exemplum misericordiæ in pauperes memoria dignum posteris ostenderet; & in præsentiarum curatores ægroti de precio vestis solatia perciperent.

Tiemo.

*Matth. 6.
S. Orthoni miserum, sua ciuitatis catalogū habebat.*

S. Orthoni Paralytico pretiosum stragulum mittit.

Multi hoc factum S. Orthoni agrè tulerunt.

Tiemo. Rectè interpretatus es rem. Sed nouimus aliquos Episcoporum si hanc vestem corpori proprio subtraherent, sanguini fortasse non negarent, qui terrena sapientiæ dediti, tales sumptus *fatuitatem* vocant, qui cor trahentes in terra, linguâ caelum pulsan, qui terrenum habentes fundamentû, rem suam humanis præsiidiis tutandam putant, moles turrium, & inertem massam murorum multis sumptibus coaceruantes, spiritualia munimenta floccipendunt. Verùm Ottoni beatissimo non ea mens erat, omnem fiduciam suam in diuinitatis ope collocabat; castra quidem & Vrbes ad terrenos vsus quandoque * parabat; sed longè maior Ecclesiarum vel monasteriorum ei cura fuit. quæ res etsi probatione non egeat, eò quòd manifesta sit; tamen, quia in mentem venit, rem paruam dico, vnde cordis eius directio altius intelligi possit.

* parabat.

De fabro & eius terribilibus sagittis.

CAPVT XLIV.

Tiemo.
Edit. Canis.
lib. 3. cap. 40.

Aber quidam peritissimus de arte sua Episcopo innotescere cupiens, telorum ac diuersi generis sagittarum, ad opus bellicum mirabiliter præparatarum, sportam plenam apportauit, vt in Urbibus & propugnaculis Episcopi futuris necessitatibus seruari debuissent. Episcopus verò gratias quidem egit homini pro munere dignam mercedem illi eò rependens; sed manu propria vnâ leuans, quæ triplici acie, ac longo acumine, visu etiam, terribilis erat. Quare, inquit, istam tam longam, tam subtilem, ram acutam fecisti? Faber, tales, inquit, facimus ad penetrandas loricas & clypeos. Impulsu enim ballistæ tales sagittæ nec scuto nec thorace tueri sinunt hominem. Episcopus, ego, inquit, agam, vt mortales se de his non mortificent, iubetque leuari omnes simul, sicut erant in cophino, portitoribus dicens: ferte eas Abbati Hermanno, rogantes diligenter, vt eas, mei causa, in opus Dei expendat, ne mortibus hominum coaptetur. Habebat autem opus in manibus, rectum videlicet consummati monasterij nostri.

Iucunda historia, de sagittis S. Othonis oblati.

Acceptis

Acceptis ergò sagittis, pabula retrò ha fimenta omnibus conuolui iussit, ac de nobilissimis sagittis, clauos tegularum fabricans, tectis Ecclesiæ illos coaptauit. Quæ res quidem, tametsi magna non est, magnæ tamen bonitatis indicio valet; sicut enim ex abundantia cordis sermo; ita etiam ex eadem actio dirigitur. Exterior enim homo celare non potest, qua dispositione interior ambitus sit. Flagrant enim ad proximis per exteriorem studia hominis interioris. Verùm ego cuncta sigillatim, quæ ipsius sunt, perstringere non potero: vnum tamen adhuc memorabo, quo eius diligentia & ingenium, quod habuit ad benè agendum, magis clarescat.

De furto equorum & negotio institoris.

CAPVT XLV.

 Vidam Oeconomorum eius Rudolphus, vir bonus ac prudens, ad eum propter causas domesticas veniebat. Cumque pro explicandis rebus aliquandiu apud eum moraretur, Episcopus, more suo, egressus visitare xenodochium, stabulum transiit Oeconomi; vidensque duos equos fortes, elegantî corpore, à comitantibus, cuius namque sunt hi; inquit. Dicunt ei, hos esse Procuratoris sui. Benè, inquit; magni sunt & fortes. Certè portare habent precia & redemptiones captiuorum in terram Pomeranorum. Audierat enim quosdam de baptizatis suis in ciuitate barbararum gentium fuisse captiuatos. Sublatis ergò equis, Oeconomus, re cognitâ ad Episcopum venit: de via sua & negotiis suis insinuat, equitaturas repetit, quas si habere non possit, ad omnia se impeditum dicit. Cui Episcopus; non irascaris, obsecro; lucrum quoddam & negotiationem cogitavi. Esto socius. Agamus pariter, vt de fructu & lucro actionis pariter gaudeamus.

Decem equos pannis oneratos in Pomeraniam missurus, opera tua indigeo. Omnem igitur annonam, quæ ad v. sus nostros in partibus Saxonix reposita seruatur, in argentis

*Timon.
Edit. Canis.
lib. 3. cap. 41.*

*Quem in sum
equos Procura-
toris sui S. Otho
destinatis.*

*Pia negotiatio
S. Othonis in
Pomeraniam.*

e bis:

*Nundina Hal-
lensis.*

bis : insuper omnes pecunias de redditibus earundem partium, ad nos pertinentium, quas colligere poteris, cuncta simul ad nundinas Halle portabis. Nosti enim nobiles puros & preciosos pannos in terra Pomeranorum caros frugum mercatu haud inueniri. Igitur quidquid ex priuata pecunia *su-
stani* & purpuræ, *brussati*, *Frisali* quoque, seu alterius cuiuslibet optimi generis vel coloris pannorum coemere poteris, in sarcinas concludes, aliasque species gloriosas, & res pulchras emens, omnia his iumentis in Pomeraniam diriges, partim dona maioribus, reliqua verò, cauta venditione habitâ, precium captiuis, quos in barbaras nationes abductos constituerit. Si autem, ut dictum est, ita exsequi potuerimus, nec tu nec ego fructu inanes ac sine mercede in futura vita remanebimus. Hac etenim occasione equituras tuas abstuli.

Abiit homo; & quia fidelis ac strenuus erat, omnia, sicut Episcopus ordinauerat, haud segniter impleuit. Muneratur honestiores, insitor Ottonis; laudatur forum eius, ac distractio populo rudi admirationi fuit & exemplo, cunctique certatim rapientes res duplo emebant, tum pro dilectione Pontificis, tum etiam, quia precium sciebant esse redemptionis.

*De Rege Ungarico, & auro quod
misi.*

CAPVT XLVI.

Timon.

*Elis. Canis.
lib. 3. cap. 42.*

*De Bela lege
Bonfinium De-
cadis II. lib. 6.*

Is omnibus ad votum Episcopi explicitis, eundem Oeconomum mittit ad Regem Hunorum illum beatæ semper memoriæ Belam, qui à patre suo Colomanno Rege, cum patre suo Almo Duce, in diebus adolescentiæ, luminibus priuatus, postea in regnum sublimatus est, oculisque fidei ac sapientia mentis præditus, Rempublicam Vngarorum per annos plures gnauiter administravit. Certus itaque de strenuitate ac prudentia Rudolphi Episcopus, cuius memoria in benedictione sit, qui ad

ad omnia studia misericordiae sedulus ei minister erat, ad Regem praedictum Belam, magnum *elemosynatorem* cum literis ac donariis eum direxit, parare amicitias & notitiam societatemque ac parilitatem studiorum in operibus misericordiae, accedere hominem sanctum ad desiderium futurae expectationis, ad gaudium aeternae vitae atque beatitudinis.

Bela ergo, accepto nuntio, auditisque literis Episcopi, spirituali gratia ac diuina consolatione plenus, laetificatus est valde in festiuitate Paschali, quae apud Vngaros etiam, propter ipsius terrae maximam vbertatem, multa epularum largitate splendide ac delicate celebrari solet, magnifice habuit nuncios Ottonis; vitam eius, conuersationem, statum & opera crebro interrogans; miraturque omnia, quae de illo audiuit, magnae felicitati adscribens, quod talis viri notitiam per nuntios, dona & literas accipere meruisset. Consummatis ergo diebus, cum tempus esset dimittendi legatos, multa deuotione sacris Orationibus beati viri Rex sese Deo commendans, dona multiplicat, vasa aurea & argentea, & vestes preciosas mittit: insuper viginti libras excorti auri, specialiter obsecrans, ut has in aliquos diuinos vsus in recordationem sui expendere dignaretur.

Episcopus ergo, acceptis donis & auro, nihil moratus beato Michaëli hoc obtulit; Crucis decus, in nomine *saluatoris* de hoc fieri mandans, additque de suo auri quantitatem & gemmas; & clusorem conducens; in signe trecentas argenti marcas valiturum ad honorem Dei & vtilitatem Ecclesiae fabricatus est.

Legatio S. Ottonis ad Belam Hungariae Regem.

Quomodo Bela nuncios Ottonis acceperit.

Rex commendat se precibus S. Ottonis.

Eidem ingentia munera mittit.

S. Orho dona accepta S. Michaëli offert.

De filia Regis Ungarici.

CAPVT XLII.

*Thimon.
Edit. Canis.
lib. 3. cap. 43.
Admontense
Monasterium
in Stiria fun-
datum à S. Geb-
hardo Archie-
piscopo Salis-
burg. Anno
1075. Hund.
in Metropoli.
Vide etiam Vi-
tams. Gebhar-
di Tom. 2. §. 6.
Antiq. Lect.
* Qui post Lo-
tharium II.
Anno 1139. Re-
gnum inuit.
Oratio Bela
Regis ad Deum
pro filia sua.*

Ed quia beati Belæ Ungarici Regis mentio inci-
dit, pauca de filia eius *Sophia*, quæ in proposito
Virginitatis sub sacro velamine inter sanctas Vir-
gines Admontensis monasterij laudabiliter de-
git, ad ædificationem narrare incipiam.

Hæc etenim ante annos nobiles petita est in matrimonium
Henrico puero, Teutonicorum Regis * *Conradi* filio pri-
mogenito. Bela ergo cum sæperogatus tandem acquieuisset,
hanc illi dare, & nuncij pro ea venissent Archiepiscopi & Epi-
scopi, aliique primates de regno Alemaniarum, vt iuxta imperia-
lem magnificentiam clarè ad nuptias duceretur, hoc ordine,
hac oratione ad sponsalia eam direxerit: *Domine Deus cali &*
terra, tu omnia vides, ego autem nihil video, Tua etenim ordinatione, sicut
voluisti Domine, cæcus factus sum; sed tu vides omnia, vides abditæ cordium,
presentia, præterita & futura indifferenter: Et manus ponens super
caput filiarum, hæc inquit: Domine vnica filia mihi est, hac me sola femi-
nea prole in tua miseratione beasti. Hanc hodie, te teste, te inuocato in au-
xilium nostrum, ad nuptias mitto: hanc hodie te comitante, presentibus
nunciis committo, tali fixa inter me, & te, Domine Deus, cõdicionem, vt nun-
quam eam deseras. Et, si forte is, qui eam petit filio suo Dominus Impera-
tor Conradus vnquam mali quidquam aduersus eam cogitauerit, tua in
petitione tibi hanc commissam habeas.

*Oratio Bela
Regis ad Le-
gatos.*

Ad legatos autem: *En, inquit, coram vobis est: tollite filiam*
meam: ducite hanc Imperatori vestro. Et quia meã vitã ipsa mihi charior
est, omne, quod iharum vel preciosum habeo, cum ea transmittro. Inf-
stiq; apportari omnia regalia sua, Capellam suam totam cum
** patrociniis Sanctorum, cum vniuersis paraturis, & vtensili-*
bus aureis & argenteis, cum tentoriis & papilionibus, cum iu-
mentis optimis ad subuectionem rerum; insuper aurum & ar-
gentum absque vlla æstimatione dona genero suo & filiarum. Et
*apprehendens scrinium vbi erat * patrocinium S. Blasij, sta-*
tuit

** Reliquiis.
Apparatus ad
iter.
* Quia Admõ-
tense Monaste-
rium constru-
ctum erat in
honore Deipa-
ra & S. Blasij.*

tuit super hoc filiolarum; dehinc ad legatos; *En*, inquit, filiam meam cum patrono suo in hæc verba, vt locutus sum, in nomine Domini vobis præsentio.

Igitur abeuntibus nuntiis, exiit iam Vngaria, cum ad Taurum montem Carinthiæ propinquassent; Imperator Conradus, obuiam eis mittens, ad sacras Virgines Admuntensis monasterij, * *Sophiam*,
spensam. Dominam cum duabus puellis suis interim collocari fecit, donec opportuno tempore solenni habita Curia, conuenienti honestate ad nuptialia Sacramenta vocaretur. Dona verò & omnes diuitias, quæ allatæ cum ea fuerant, sibi apportari fecit.

Itaque diuersis negotiis occurrentibus, quæ Regum etiam animos à proposito retardant, rem explicare impeditus est. Puer etiam infirmitate præuētus, Domina in Monasterio permanente, hominem exiit. Bela quoque requieuit in Domino, & filius eius * *Giso* ei successit in regno: qui videns frustratas esse nuptias sororis suæ, nuncios misit, vt reducerent eam. Sed, illa noluit redire. Secundò & tertio misit. Sed, illa venire noluit. Ad extremum reputans apud se, vi fortasse teneri à rectoribus monasterij sororem suam, indignari aduersus locum, & nisi quanto citius ei redderetur, excidium vastationemque minari. Sed virgo castissimam mentem & corpore ad omne bonum disposita, Deo magis quam seculo adherere cogitabat, apertisque ostiis claustrum cum Abbas in eius deliberatione posuisset, intus manere, vel ad nuncios fratris sui foras egredi; intus manere delegit, & à proposito Virginitatis nunquam recedere.

Rex verò nimio affectu germanitatis circa sororem suam afflictus, cum secundum seculi huius magnitudinem eam sublimare vellet, modò vi, modò astutia, & ingenio eam teneri querebatur, habitoque cum necessariis suis consilio, ire parat in manu forti, eam liberare. Sed viri prudentes & magni, quos in consilio suo habuit, Regem monebant, non ab re, nec citò regno Teutonicorum importari bellum oportere, siue causas belli. Optimum factum esse, vt missa persona publica & honesto comitatu, cum decore & disciplina Dominam re-

peteret: quæ, si inordinatè negaretur, iustas tunc fore causas commotionis. Sed quid multis? Licet ægrè, fracto animo suo Rex audiuit consilium. Mittit Ducem vnum, virum fortem, cognatum suum, & amatorem gloriæ suæ, & cum illo militiam magnam: & ecce ventum est * ad Munti.

ad Monasterium Admontense.

Abbas verò & fratres, conspecta multitudine & potentia Legati, rem seriò agi vident, turbantur, præsidia orationis quærunt. Deinde egressi ad Legatos, responsa Tyranni tristes accipiunt, scilicet aut reddant puellam, aut graues Vngarorum inimicitias experiantur. Abbas verò Admontensis, vir dignæ auctoritatis, gnarus ad omnia, & multo pollens consilio mentis ac religione, decus & firmamentum monastici Ordinis ad verba legatorum hæc paucis respondit verbis: *In hac causa, inquit, nihil à nobis perperam actum est, aut agetur. Sed hodie curam corporum vestrorum, quia itinere fatigati estis, velim agam. Crastina dies negotium vestrum expediet. Itaque lauto epularum apparatu, multa que diligentia eis ministravit.*

Hungari repertunt sororem sui Regis.

Oratio Abbatis Admontensis ad Legatos.

Sequenti verò die Abbas ad legatos: *Et quid facietis, inquit, si Domina vestra sponte sua vobiscum venire noluerit? Nunquid inuitam abstrahetis? Nunquid nolenti ac renitenti violentas manus iniicietis? Siquidem hoc regibus ac reginis extremum dedecus est, vi trahi, ad quod nolint, & subiici, quãdo non velint, atq; alienæ voluntati seu violentiæ mancipari: non puto id conuenire ingenue libertati. At illi: Sic est, inquit, & nos eam libertati suæ restituere venimus, & non vim inferre, sed obsequium præstare ad suos redeunt. Denique si ab indigna coactione soluta, suãq; libertati restituta fuerit, sanè quidquid propria deliberatione delegerit, neq; nos, neq; vos prohibere debemus: & Dominus noster Rex Vngarorum munitissimus indecenter, vel contra decus regis sanguinis habitam germanam suam conterinam, causari non poterit.*

Responsum Legatorum.

Placuit sermo Abbati & fratribus, & venientes in atrium Basilicæ ante fores Claustrum, quo Virgo sacra cum Virginibus factis clausa debebat; duos globos faciebant seorsim legati, & milites populusque multus, qui ad spectaculum venerat; & seorsim Abbas cum fratribus & monachis. Reserantur postes, iannæ claustrales panduntur; Regina exire ad nuncios rogatur; Negatilla; nihil sibi & eis dicens; lege se loci it-

Constantia Sophia.

men ianuz, nisi morte obita, non esse transituram. Docetur ergo, quid inter legatos & Abbatem sententia ac rationis de ipsa constiterit, illam de sub claustris in apertum egredi oportere, liberam fieri, coactione solui. Caterum in eius arbitrio locandum, quam viam postea sibi arripere velit.

At illa corpore femineo viriles animos gerens, vbi videt, quia sic necesse est, neque aliter litem decidi posse, pede suo super limen posito; *En, ait, S. MARIA, Domina mea, patrona mea,* *Sophia limen canobij transe-*
tura commenda-
te Deo,
Despara S. Blaso.
matris Domini mei IESV CHRISTI, sponsi mei, salua gratia, &
pace tua, te Duce, te comitante, limina tua transeo; te adiuuante &
protegente cito reuersura, tibi commendo causam meam, Virgo Virgi-
num; & tu B. Blasi Martyr Christi, Patrone Admuntensium, Domine
ac dominator loci huius, qui me a parente meo tibi commendatam, di-
uina ordinatione in hac tua tecta suscepisti peregrinam: obsecro ne me
derelinquas.

His dictis, flebant Virgines, flebant monachi & fratres. Egreditur illa modesto & lento gradu in medium tendens. Stabant Legati immobiles, vestes tantum ac purpuram gemmasque preciosas in seculi cultum eò allatas ei offerentes ac protendentes ad reginae animos pelliciendos. Omnes igitur, qui aderant, immoti stabant, auidè spectantes & oppetientes, quid esset factura, nullo ei aut hinc, aut inde propinquante. Sacrae autem Virgines stabant ardentissimè flentes & orantes, admodum veritè, ne quavis occasione tantum decus societatis amitterent. Itaque vbi liberalitatem, & absolutionem suam in medio posita, satis omnibus ostenderat, ad nuncios conuersa Regia virgo modestè inclinans, valefecit eis. Deinde viâ, quâ venerat, ad sorores rediens, clara voce multam compunctionem omnibus excitans, cantare coepit: *Regnum mundi, & omnem ornatum seculi contempsi: Succipientibus ceteris Virginibus, quæ illam in limine stantes opteriebantur; succipientibus & monachis, & prosequentibus eam in gaudio & lacrymis vsque ad introitum ianuz. Omnis quoque populus voces & laudes dedit in excelsis; gratias*

Techna Legatorum.

Sophia salutis Legatis, reuertitur ad Monasterium.

tias agens Deo, quod virgo nobilis & tenera, tam virili mente seculi delicias abiecerat.

Nuncijs quoque non minus alijs Dominum magnificabant, omniaque ornamenta seu vestes, quas ad vsus seculi ei portauerant, monasterio conferunt, & Reginae valefacientes, eiusque orationibus se commendantes in pace & gaudio ad Dominum suum reuertuntur, vt gesta erant, omnia referentes. Mitigatus est Rex vltra desinens à proposito suo reuocare illam. Hæc de initio conuersionis beatæ Sophiæ, * quando

* quando.

Sesfridus. Grata nimis & accepta digressio, nempe auri occasione gemmam acceptabilem tuæ manui affixisti.

*De singulari clementia beati Othonis
ad monachos sancti Michaelis.*

CAPVT XLVIII.

Sesfridus.

Ed redi obsecro ad Othonem nostrum, qui omnibus hominibus omnia factus, præcipue autem nobis monachis non solum Pater, sed, vt verius dicam, mater fuit. *Timo.* Credo, inquam, nam & tu me ad viam reuocasti. Senes nostros, vt Patres, venerabatur; iuniores, vel pueros, vt filios diligebat; inter nos quasi vnus ex nobis ambulabat: immemor quandoque potentia & magnitudinis personæ suæ Presbyteris ad altare ministrabat, modò stolam offerens, modò cingulum porrigens præparandis: Aquam etiam manibus illorum manu propria fundens, calicem præbens, & ad cætera ministeria sese plerunque de inopinato ingerens, miris modis omnium in se affectus excitabat; omnes nos facie & nomine

Amor S. Othonis erga Monachos.

Seruit aliquando Presbyteris vtem diuinam facientibus.

nomine notos habere volebat, singulorum causas vel statum, defectus vel profectus nostros diligenter inuestigans, curaque de omnibus non modica ei fuit. Quid dicam de multimodis humanitatibus omnibus ac singulis nobis indesinenter ab eo exhibitis? Etiam fratribus ad refectorem confedentibus, cibos optimos suis sumptibus preparatos, manibus propriis nobis intulit; suscipientium manus caritate affectu deosculans; nonnunquam etiam, expleta ferentium positione, conuiuia nobis idem ac minister assedit, nobiscum conuescens obtentu propagandæ charitatis.

Ministrat mensa.

Finis libri primi.

TABV-